

Handboek NVT

Leeswijzer Taalleesland
Nederlands voor het basisonderwijs
op Aruba (klas 3-klas 6)

Leerjaar 6

Thema 10 Alles verandert!

Werkboek 10

Woordenschat

Woordenboek

het lesrooster: Op een *lesrooster* staat wanneer welke lessen worden gegeven.

de mentor: Een *mentor* is iemand die een groep leerlingen in het voortgezet onderwijs begeleidt en helpt bij problemen.

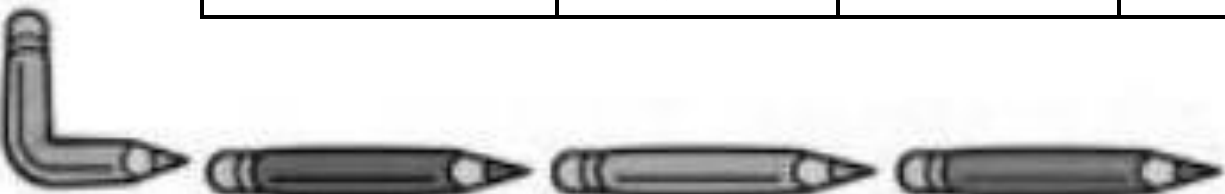
het tussenuur: Een *tussenuur* in het voortgezet onderwijs is een vrij uur tussen twee lessen.

de vakleerkracht: Een vakleerkracht is iemand die veel van een vak weet en daar les in geeft, bijvoorbeeld een vakleerkracht Spaans of Engels.

1

Hieronder zie je een voorbeeld van een **lesrooster** voor de maandag.

MAANDAG				
Lesuren en tijden	Vak	Leerkracht	Lokaal	
1 ^e 07.30-08.15	Nederlands	Dhr. Bastiaans	11	
2 ^e 08.15-09.00	Wiskunde	Mevr. Visser	23	
3 ^e 09.00-09.45	Papiamento	Mevr. Ras	08	
4 ^e 09.45-10.30	Vrij			
<i>Pauze</i> 10.30-10.55				
5 ^e 10.55-11.40	Spaans	Mevr. Mendoza	17	
6 ^e 11.40-12.25	Mentor-uur	Dhr. Croes	01	
<i>Pauze</i> 12.25-12.40				
7 ^e 12.40-13.25	Natuurkunde	Dhr. Geerman	06	
8 ^e 13.25-14.10	Aardrijkskunde	Mevr. van Veen	14	

Kijk goed naar **het lesrooster** en kruis het goede antwoord aan.

1 Welk uur is een **tussenuur**?

- a het eerste uur
- b het derde uur
- c het vierde uur
- d het vijfde uur

2 Wat is de naam van **de mentor**?

- a Dhr. Bastiaans
- b Dhr. Croes
- c Mevr. Mendoza
- d Dhr. Geerman

3 Wie is **de vakleerkracht** voor Aardrijkskunde?

- a Dhr. Bastiaans
- b Mevr. Visser
- c Mevr. van Veen
- d Dhr. Geerman

4 In welk klaslokaal wordt het vak Spaans gegeven?

- a Lokaal 01
- b Lokaal 06
- c Lokaal 11
- d Lokaal 17

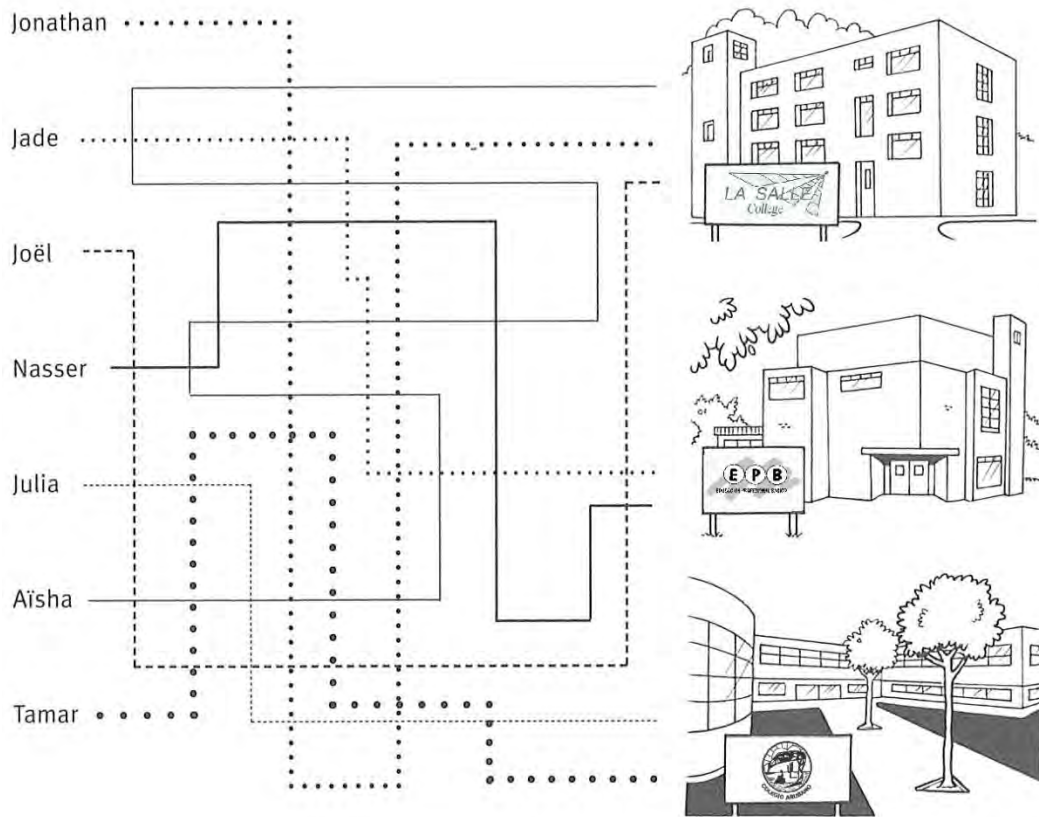

2

De leerlingen van klas 6 moeten gaan kiezen naar welke middelbare school ze willen. Net als jij straks moet doen! De leerlingen hebben al wel een bepaalde voorkeur voor een bepaalde school.

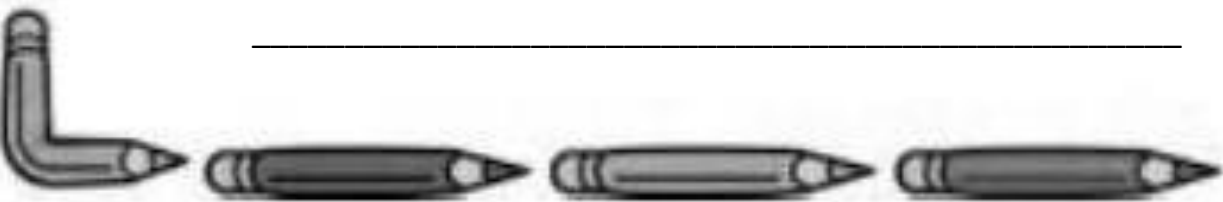
1 Als je de lijnen volgt, weet je welke school hen het leukst lijkt.

a Wie willen naar La Salle College?

b En wie willen naar EPB?

c Wie kiezen voor Colegio Arubano?

2 Naar welke school ga jij volgend schooljaar?

3 Waarom heb jij voor die school gekozen?

4 Zie je op tegen de brugklas of heb je er juist zin in?
Kun je je antwoord uitleggen?

iets klakkeloos aannemen: Als je *iets klakkeloos aanneemt* dan geloof je het meteen zonder er verder over na te denken.

volstrekt: *Volstrekt* is hetzelfde als helemaal. Het is *volstrekt* zeker dat Miguel naar Colegio Arubano gaat.

vrijwel: *Vrijwel* is bijna hetzelfde als helemaal. Eliza kwam *vrijwel* gelijk met Laura de klas binnen.

weerwoord geven: Een *weerwoord* is een antwoord waarmee je duidelijk maakt wat je ervan vindt. Omar kreeg de schuld van de ruzie, maar hij had een goed *weerwoord*.

1

Hieronder staan een aantal uitspraken.

Sinterklaas bestaat niet.

De hoogste berg van de wereld ligt op Aruba.

Een kind uit klas 6 is ouder dan een kind uit klas 3.

30 jaar geleden was er nog geen televisie.

De snelste auto van de wereld rijdt 1000 kilometer per uur.

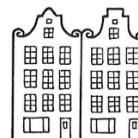
Juffen zijn altijd aardiger dan meesters.

- 1 Lees de uitspraken.
Kleur de uitspraken die je **klakkeloos aanneemt** groen.
Kleur de uitspraken waar je **weerwoord** op wilt geven rood.
- 2 Vergelijk jouw ingekleurde ballonnen met die van je buurman of buurvrouw.

Woordenschat

2 Kijk naar de plaatjes. Zet een rondje om het goede woord en leg uit waarom.

1 De huizen zijn **vrijwel/volstrekt** hetzelfde, omdat

2 De brillen zijn **vrijwel/volstrekt** hetzelfde, omdat

3 Juffrouw Mita vertelt iets aan klas 5.

Het is **vrijwel zeker** dat iedereen overgaat naar klas 6, maar het is nog **volstrekt** onduidelijk hoe jullie rapporten eruit zullen zien.

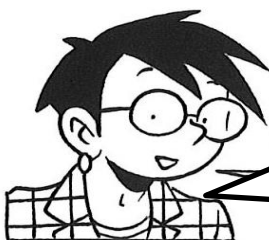
Lees goed wat juffrouw Mita vertelt. Bedenk voor de dikgedrukte

woorden een ander woord. Kies uit

de woorden in het hok en
woord staat op.

schrijf het cijfer wat achter het

absoluut (1) ongeveer (2) bijna zeker (3) onzeker (4)

Het is ----- dat iedereen overgaat naar klas 6, maar het is nog ----- onduidelijk hoe jullie rapporten eruit zullen zien.

Woordenboek

de bemanning: *De bemanning* van een schip dat zijn de mensen die op het schip werken, bijvoorbeeld de kapitein, de stuurman, de kok en de matrozen.

de eenmanszaak: Een *eenmanszaak* is een bedrijf waarin één persoon de baas is.

de maatschap: *De maatschap* is een afspraak tussen twee of meer mensen om samen te werken. Dokters kunnen met elkaar afspreken samen te werken. Ze kunnen dan bijvoorbeeld elkaars patiënten helpen. Dokters die dat doen, vormen een *maatschap*.

de maatschappij: *De maatschappij* zijn alle mensen samen en de manieren waarop ze samenleven. Maar het is ook een groep mensen die samenwerken om iets te doen waarmee ze geld verdienen, bijvoorbeeld handelen of vliegen. Bijvoorbeeld: Bij een vliegtuigmaatschappij werken mensen samen die met het vervoeren van mensen en goederen in een vliegtuig geld verdienen.

de onderneming: *Een onderneming* is een bedrijf.

de schipbreuk: Bij een *schipbreuk* zinkt een schip. Alles en iedereen komt in het water terecht.

de vloot: Een groep schepen die bij elkaar horen, vormen samen een *vloot*. Ze varen of liggen bij elkaar, bijvoorbeeld een vissers*vloot* of een oorlogsvloot.

Woordenschat

1 Hieronder zie je ouders van Niels, Jessica en Omar.

vader van Jessica

Ik ben bakker.
De bakkerij is mijn eigen zaak.
Ik werk in de bakkerij en ben ook de baas van de bakkerij.

moeder van Niels

Ik werk bij een vliegtuigmaatschappij. In onze onderneming werken heel veel mensen samen.

vader van Omar

Ik ben huisarts. Ik heb goede afspraken gemaakt met andere huisartsen, zodat onze patiënten altijd bij een arts terecht kunnen.

1 Alle ouders werken bij een onderneming. Bij wat voor soort onderneming werken de ouders? Trek de lijnen.

de vader van Omar

de (vliegtuig-)maatschappij

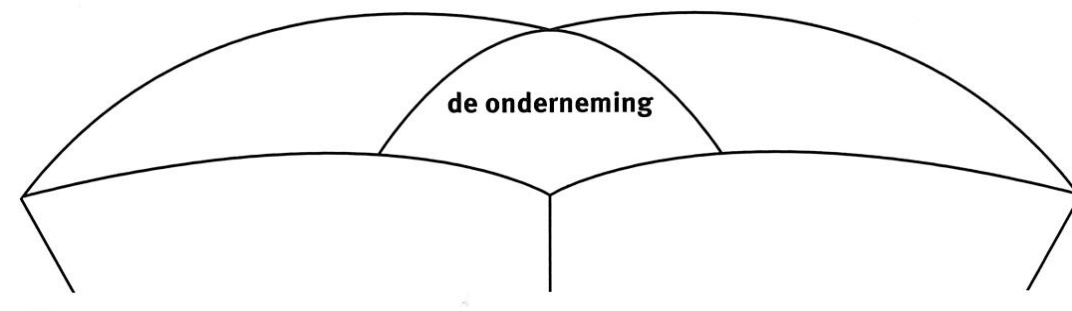
de moeder van Niels

de maatschap

de vader van Jessica

de eenmanszaak

2 Vul de woordparachute in.

 Woordenschat

3

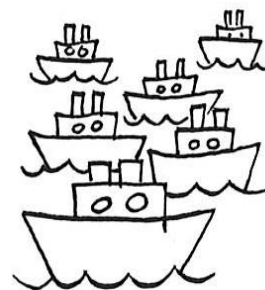
Klas 6 maakt een tekening over de zeevaart. De zeevaart is alles dat te maken heeft met mensen die op zee varen. Bekijk de tekeningen.

Omar

Niels

Jessica

1 Wat vormt de bemanning op de tekening van Jessica?

- a kapiteinen
- b piraten
- c soldaten
- d vissers

2 Wie heeft een tekening gemaakt van een schipbreuk?

- a Jessica
- b Omar
- c Niels

3 Niels heeft een vloot getekend. Waar zie je dat aan?

- a aan de bemanning
- b aan de diepte van het water
- c aan de vele schepen die samen varen

Stellen**1**

Lees tekst A en B.

Tekst A

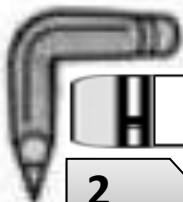
Op het grote veld was er kermis. Miguel was er samen met zijn zus heengegaan. Ze liepen langs de botsauto's. Hij keek eens even opzij naar Diana. Waar was zij met haar gedachten? Heel ergens anders, dat was wel duidelijk. Hij begreep haar de laatste
5 tijd niet zo goed. Ze was snel boos, ze schold veel vaker dan vroeger en liep vaak woedend om niks opeens naar haar kamer.

Liefdesverdriet? Miguel glimlachte. Maar ze had Eloy nu toch? Waar maakte ze zich dan nog druk om? Opeens bedacht hij
10 dat Eloy naar Venezuela was met vakantie. Zou dat het zijn wat zijn zus dwars zat?

Tekst B

Op het grote veld was het kermis. Miguel was er samen met zijn zus heengegaan. Ze liepen langs de botsauto's. Al een tijdje maakte hij zich zorgen om zijn zus. Ze was de laatste tijd zo afwezig.

- 5 Diana keek zonder iets te zien naar de botsauto's. Ze wilde het liefst zo snel mogelijk thuis zijn. Zou de brief, die Eloy haar beloofd had te schrijven, er nu al zijn? Hoe lang was hij nu weg? Twee weken? Nee, bijna twee. Ze miste hem heel erg. Ze was zo verliefd. Zij kon niet weten wat er met Eloy gebeurd was.
- 10 Op hetzelfde moment, ver weg, dacht Eloy aan Diana. Wat zou ze verdrietig zijn. Maar hij kon haar niet schrijven. Misschien zou zij wel kwaad worden en het uitmaken. Dat hij ook meteen de eerste dag bij zijn oma zijn hand had gebroken. Zijn schrijfhand! Woedend keek hij naar het dikke gips, dat zeker nog vier
15 weken moest blijven zitten.
-
-
-
-
-
-
-

Stellen

2

Lees.

Je houdt ontzettend veel van chocola. Op je kamer heb je vier repen. Je hebt beloofd daarvan niet meer dan een halve reep per dag op te eten. Maar vandaag heb je het erg moeilijk. Je hebt al chocola gegeten, maar je hebt zo'n zin in nóg een stuk. Wat denk je en wat doe je?

Beschrijf deze situatie in de ik-vorm. Vertel wat er in je hoofd omgaat en wat je doet. Neem je wel of geen chocola?

Als je het erg moeilijk vindt om dit in de ik-vorm te beschrijven, mag je de hij/zij-vorm kiezen. Maar probeer het eerst in de ik-vorm.

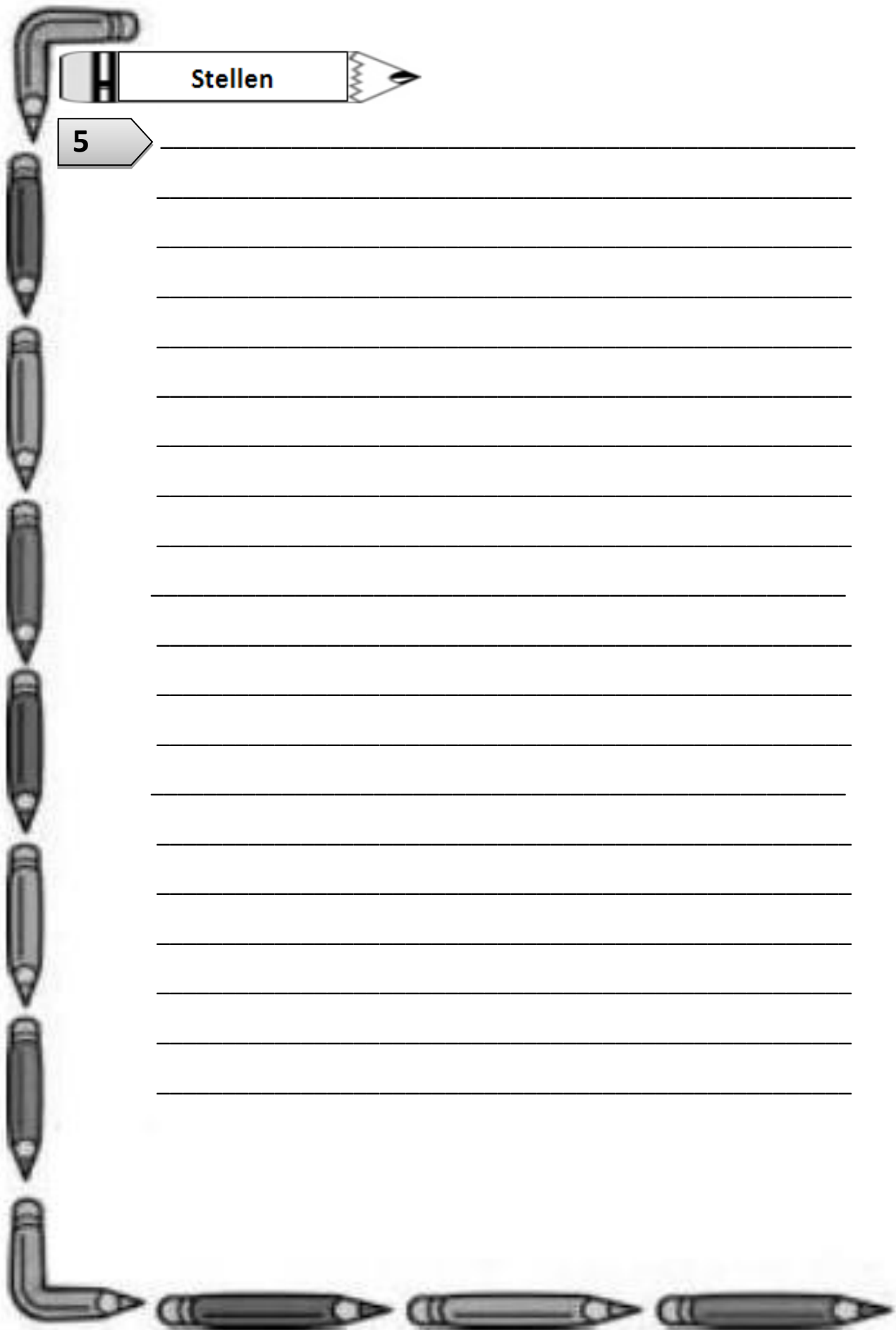

Stellen
5

Schrijf een brief naar iemand op wie je (zogenaamd) verliefd bent. Begin de brief alsof je een verhaaltje vertelt in de hij-vorm of zij-vorm. Bijvoorbeeld:

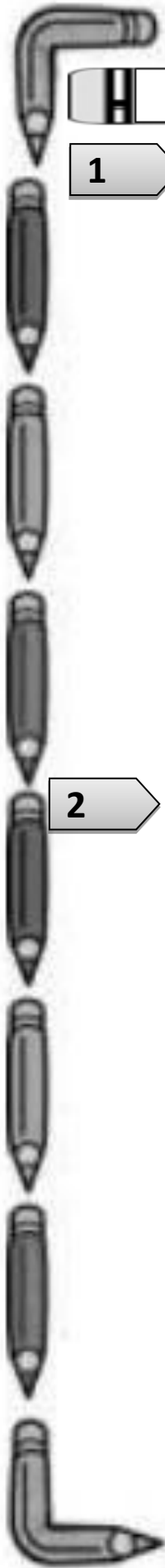
Besluit de brief in de ik-vorm, bijvoorbeeld zo:

Die jongen (dat meisje) ben ik. En ik zou heel graag een afspraak met je maken. Wil jij dat ook. Enzovoort.

Stellen

5

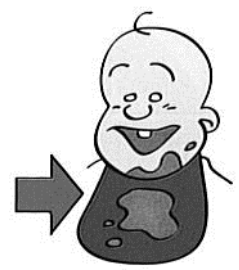
Spelling

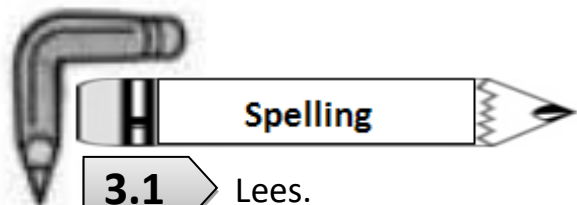
1 Schrijf de dicteewoorden op:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____

2 Schrijf de woorden op waar je een /p/ hoort, maar een *b* schrijft en die je niet langer kunt maken:

3.1

Lees.

De soldaten poetsen hun laarzen en smijten ze daarna in de kast.

's Avonds hoor je ze kuchen, hoesten, snurken en zuchten.

's Morgens als ze opstaan, wachten ze tot ze zich kunnen baden, daarna opruimen, aankleden en het bed opmaken.

Sommigen vinden zes uur te vroeg en worden maar langzaam wakker.

Als ze eindelijk hun bed uit zijn, haasten ze zich om op tijd te zijn voor het ontbijt.

En er zijn jongens die zo langzaam zijn dat er geen tijd meer is om te ontbijten.

Mopperen of schelden helpt dan niet.

Tussen 7 en 8 uur moet iedereen sporten.

Daarna mogen ze maar een kwartier rusten.

In het leger gelden nu eenmaal strenge regels.

Daar houden ze niet van slap gedoe.

Als je je wegens een overtreding bij de commandant moet melden, volgt een flinke straf!

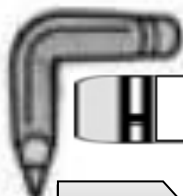
3.2

Zoek de ten- en den-werkwoorden in de tekst en schrijf ze op.

ten-werkwoorden

den-werkwoorden

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Spelling

4.1

Lees.

- 1 Het regent dat het giet.
- 2 Floor en Yasmin zitten op een kist in de kelder van de flat.
- 3 Ze wachten tot het droog wordt.
- 4 Ze willen naar het park om de eenden te voederen.
- 5 Ze eten de meegebrachte appels maar alvast op.
- 6 Opeens horen ze iemand fluiten.
- 7 Even later loopt hij langs het raam van de kelder.
- 8 Dan houdt hij stil voor hun kelderdeur.
- 9 "Is daar iemand? Ik hoorde toch praten."
- 10 Floor loopt naar de deur.

4.2

Schrijf de woordenboekvormen van alle ten- en den-werkwoorden van opdracht 4.1 van alle persoonsvormen op. Zet ze in twee rijen.

ten-werkwoorden

den-werkwoorden

Spelling

5.1

Lees.

- 1 Ze vraagt: "Wie is daar?"
- 2 "Ik", antwoordt een jongensstem, "René."
- 3 Zo heet ik en ik woon hier nog maar net. Doe de deur eens open."
- 4 Floor wacht nog even. Ze kijkt naar Yasmin. Die knikt.
- 5 Dan draait ze de sleutel om.
- 6 Voor de deur staat een lange jongen met een vrolijk gezicht.
- 7 "Hallo, wie zijn jullie?"
- 8 "Waarom moet je dat weten?", bijt Floor hem toe.
- 9 "Nou gewoon, jullie weten mijn naam toch ook."
- 10 Hij lijkt eigenlijk best aardig, vindt Yasmin.

5.2

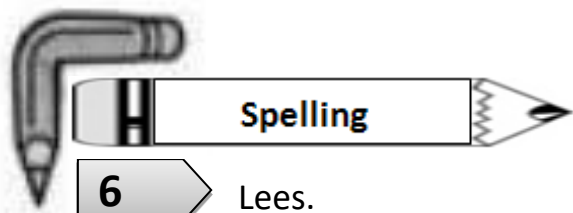
Schrijf de persoonsvormen uit opdracht 5.1 op.
Zet ze in rijen.

den-werkwoorden
werkwoorden

ten-werkwoorden

andere

6

Lees.

met klankverandering	zonder klankverandering
vind – vond	antwoord – antwoordde
bijt – beet	praat – praatte

Maak met deze acht woorden zinnen.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____

Woordenboek

ernaar uitzien: Als je *ergens naar uitziet* wacht je vol verlangen tot het dichterbij komt. Je hebt er veel zin in. Bijvoorbeeld: In juni *zien* de meeste kinderen *uit naar* de vakantie.

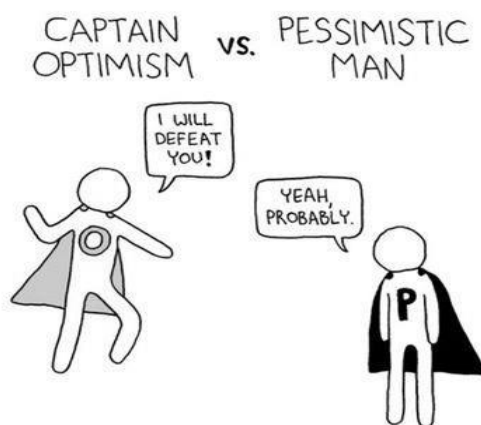
ertegenop zien: Als je *ergens tegenop ziet*, vind je het moeilijk om eraan te beginnen. Bijvoorbeeld: Omar *zag ertegenop* om de garage op te ruimen.

optimistisch: Iemand die *optimistisch* is, bekijkt alles van de zonnige kant. Hij/zij is vaak vrolijk en denkt dat alles goed zal gaan.

pessimistisch: Iemand die *pessimistisch* is, bekijkt alles van de negatieve kant. Hij/zij is vaak somber en denkt (eerst) dat het niet goed zal gaan.

1

Vind jij jezelf **pessimistisch** of **optimistisch**?
Waarom vind je dat? Schrijf op.

 Woordenschat

2

Meneer Joris heeft een woordkast op het bord getekend met de woorden **optimistisch** en **pessimistisch**.

optimistisch	pessimistisch

De leerlingen uit klas 6 geven voorbeelden van **optimistische** en **pessimistische** uitspraken.

Kun jij de uitspraken in de juiste kolom in de woordkast plaatsen? Schrijf de naam van de leerling in de woordkast.

bestand zijn tegen: Als je ergens *tegen bestand bent*, kun je er tegen. Je bent er sterk genoeg voor. Bijvoorbeeld: Met deze dikke kleren *ben* ik goed *bestand tegen* de kou in Nederland.

de dampkring: *De dampkring* is de laag lucht die om de aarde heen hangt. Die lucht heb je nodig om te kunnen leven.

het eindresultaat: *Het eindresultaat* is dat wat het uiteindelijk is geworden. Als je iets maakt noem je dat *het eindresultaat* van je werk. Als je iets hebt geleerd, is dat *het eindresultaat* van je studie.

fabriceren: *Fabriceren* is het maken van veel dezelfde producten. In een autofabriek worden auto's *gefabriceerd*.

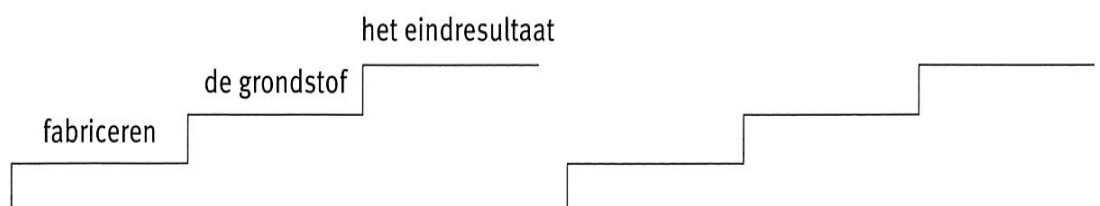
gassen: Gassen zijn stoffen die je niet kunt zien, net als lucht.

de grondstof: Een *grondstof* is een ruw materiaal waarvan producten worden gemaakt. Aardolie is *de grondstof* voor benzine en plastic.

het productieproces: *Het productieproces* is het maken van iets, vanaf de grondstof tot het (uiteindelijke) product. *Het productieproces* van een tafel begint bij het zagen van planken en eindigt als de tafel klaar is.

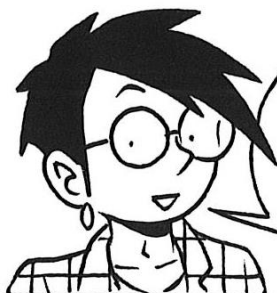
1

Eliza heeft van **het productieproces** een trap gemaakt. Maar ze heeft een fout gemaakt. Maak een nieuwe trap die wel klopt.

Woordenschat

2 Juffrouw Mita vertelt hoe houten tafels gemaakt worden.

Eerst gaan ze bomen kappen voor het hout.
Dat hout gaat naar de fabriek. In de fabriek verwerken ze het
hout. Dan kan het gebruikt worden om er een tafel van te
maken. In een andere fabriek maken ze de tafels van het hout.
En dan is de tafel klaar!

1 Lees goed wat juf Mita vertelt.

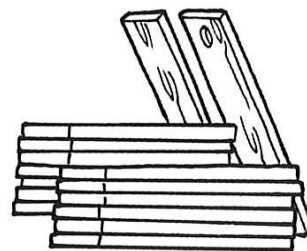
Welk woord uit het woordenboek past het beste bij het verhaal
van juf Mita. Zet een kruisje in het juiste hokje.

☐ bestand zijn tegen	☐ gassen
☐ de dampkring	☐ de grondstof
☐ het eindproduct	☐ het productieproces
☐ fabriceren	

2 Hieronder zie je drie plaatjes.

Zet onder elk plaatje het juiste woord.
Kies uit de woorden in het hok.

de grondstof fabriceren
het eindresultaat

3

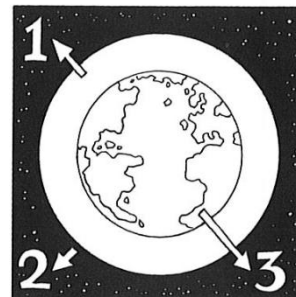
De aarde.

Kijk goed naar **het lesrooster** en kruis het goede antwoord aan.

1 Kijk naar de tekening.

Welke pijl staat in **de dampkring**?

- a pijl 1
- b pijl 2
- c pijl 3

2 **De dampkring** kun je niet zien. Waarom niet?

- a De dampkring bestaat uit gassen en gassen kun je niet zien.
- b De dampkring zit verstopt achter de wolken.
- c De dampkring is blauw.

3 Wat is de functie van **de dampkring**?

- a Het houdt gevaarlijke stoffen tegen en zorgt voor zuurstof.
- b Het houdt giftige gassen van de aarde tegen, zodat het heelal niet wordt vervuild.
- c Het houdt buitenaardse wezens tegen die de aarde willen veroveren.

4

Samen.

Werk in tweetallen.

Kies samen een **grondstof** (hout, ijzer, olie, enzovoorts).

Je gaat samen bedenken wat je van **de grondstof** kunt maken.

Gebruik eventueel het internet.

Bepaal wat een **eindresultaat** van deze **grondstof** kan zijn.

Hoe zal dat **productieproces** eruitzien?

Schrijf op hoe **het productieproces** verloopt. En welk product (= **eindresultaat**) eruit komt.

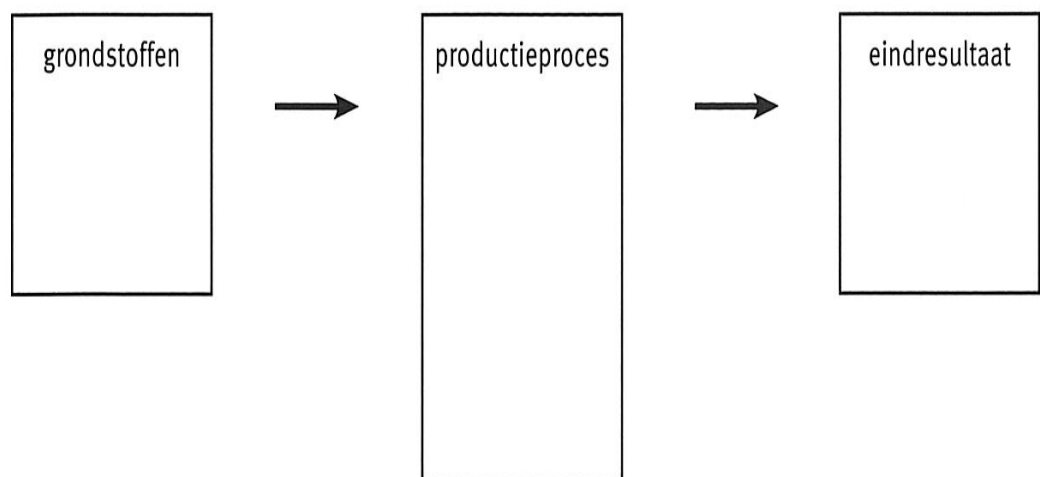
Voor de klas:

Vertel de klas welke **grondstof** jullie hebben gekozen.

Vertel daarna **het productieproces** maar vertel niet het **eindresultaat**.

Laat de klas nu raden welk **eindproduct** jullie hebben gemaakt met **de grondstof**.

En, hebben ze het goed geraden?

Woordenschat
Woordenboek

de categorie: Een *categorie* is een groep waarbij iets of iemand wordt ingedeeld. Kinderboeken kun je verdelen in verschillende *categorieën*, bijvoorbeeld: leesboeken, stripboeken en prentenboeken.

de grafiek: Een *grafiek* is een tekening met lijnen en getallen of figuurtjes, waarin informatie op een duidelijke manier zichtbaar is.

inventariseren: Als je dingen *inventariseert*, schrijf je ze op een lijst. Je kunt je speelgoed *inventariseren*. Dan schrijf je al je speelgoed op een lijst.

de tabel: Een *tabel* is een overzichtelijke lijst waarop bijvoorbeeld namen of cijfers staan. Die staan netjes onder elkaar in vakjes. De uitslagen van de sportwedstrijden staan in een *tabel* in een krant.

1

Hieronder zie je twee tekeningen van een slaapkamer.

slaapkamer 1

slaapkamer 2

Woordenschat

- 1 Bekijk de slaapkamers.
Inventariseer het aantal kledingstukken en schrijf ze in de tabel.

slaapkamer 1

slaapkamer 2

2 broeken	2 truien

- 2 Hieronder zie je een tabel met vijf categorieën voor kledingstukken. Vul de tabel verder in.

categorie

slaapkamer 1

slaapkamer 2

broeken	2	
T-shirts	1	
truien		2
schoenen		
rokken	0	

 Woordenschat

2

Miguel heeft een inventarisatie gemaakt van de dieren die hij heeft gezien in de dierentuin.

Hij heeft de dieren en de aantallen in een tabel gezet. Kijk maar.

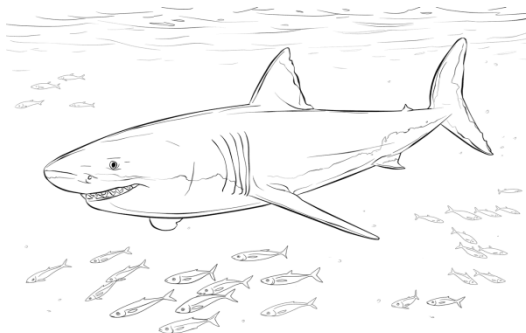
dier	aantal
leeuwen	2
papegaaien	6
krokodillen	1
apen	8
haaien	2
pauwen	4
wolven	3
vissen	10

Miguel wil de dieren indelen in categorieën.

Welke vier categorieën kan hij het beste gebruiken?

Zet een kruisje in het goede hokje.

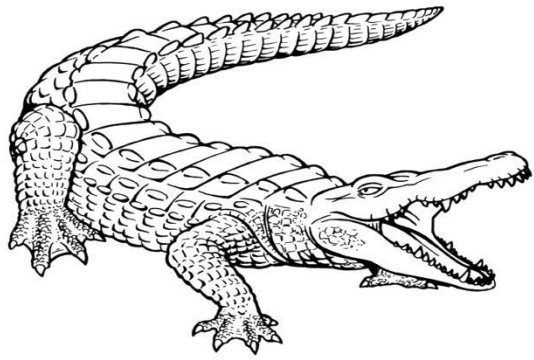
☐ zoogdieren	☐ dieren met een staart
☐ dieren in kooien	☐ meubels
☐ leesboeken	☐ vogels
☐ reptielen	☐ science fiction
☐ vissen	☐ eetbare dieren

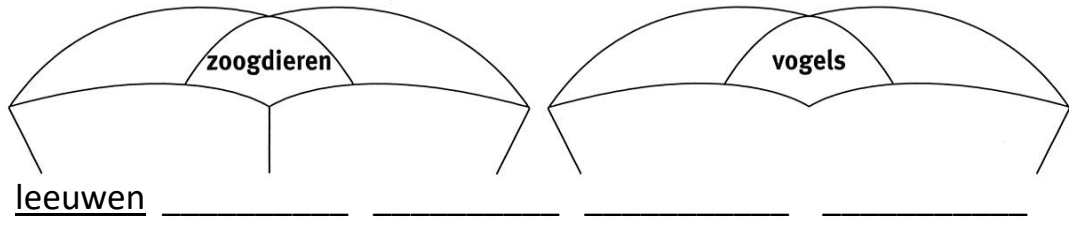

Woordenschat

3 Miguel wil de dieren aantallen die hij in de tabel heeft gezet nu verwerken in een grafiek.
 Kleur de aantallen van elk dier in de grafiek.

4 Vul de woordparachute verder in.

Stellen

1.1

Lees en los het raadsel op.

*Ik houd veel van muizen, ook van kikkers en hagedissen.
Het kan me niet schelen of ze wel of niet beschermd zijn.
Ik slaap opgerold en heel veel mensen vinden mij eng.
Hoewel ik niet kan lopen, kom ik toch vooruit.
En voelen doe ik met mijn tong.
Wie ben ik?*

Ik ben een _____ .

1.2

Welk dier zou jij willen zijn?
Schrijf over dat dier in de ik-vorm en maak er een raadsel van,
net als in de tekst hierboven.

Stellen

2.1

Lees.

*Er was eens een hond met veel haren,
die jankte en kon niet bedaren.
“Waarom huil je toch zo?”
vroeg zijn kleine nicht To.
“Zou jij dat eens willen verklaren?”*

Bedenk het antwoord dat de hond

aan To

zou kunnen geven. Maak er een verhaaltje van.

2.2

Vanuit welk perspectief heb je het verhaaltje van opdracht 3 geschreven?

Stellen

3.1

Lees.

*Opeens los en dan
met mijn pootjes omlaag
naar de aarde vallen*

Deze haiku (5, 7 en 5 lettergrepen per regel) is ook een raadsel.
Schrijf op welk dier bedoeld kan zijn.
Als je meer dan één antwoord weet, schrijf die dan ook op.

3.2

Maak nu zelf een raadsel over een dier.
Het mag in de vorm van een haiku, maar het hoeft niet.

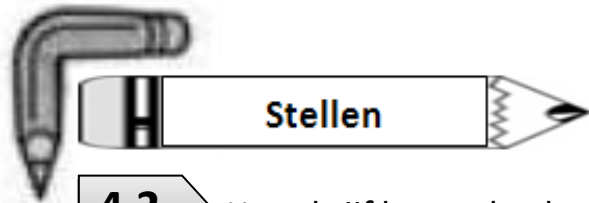

Stellen

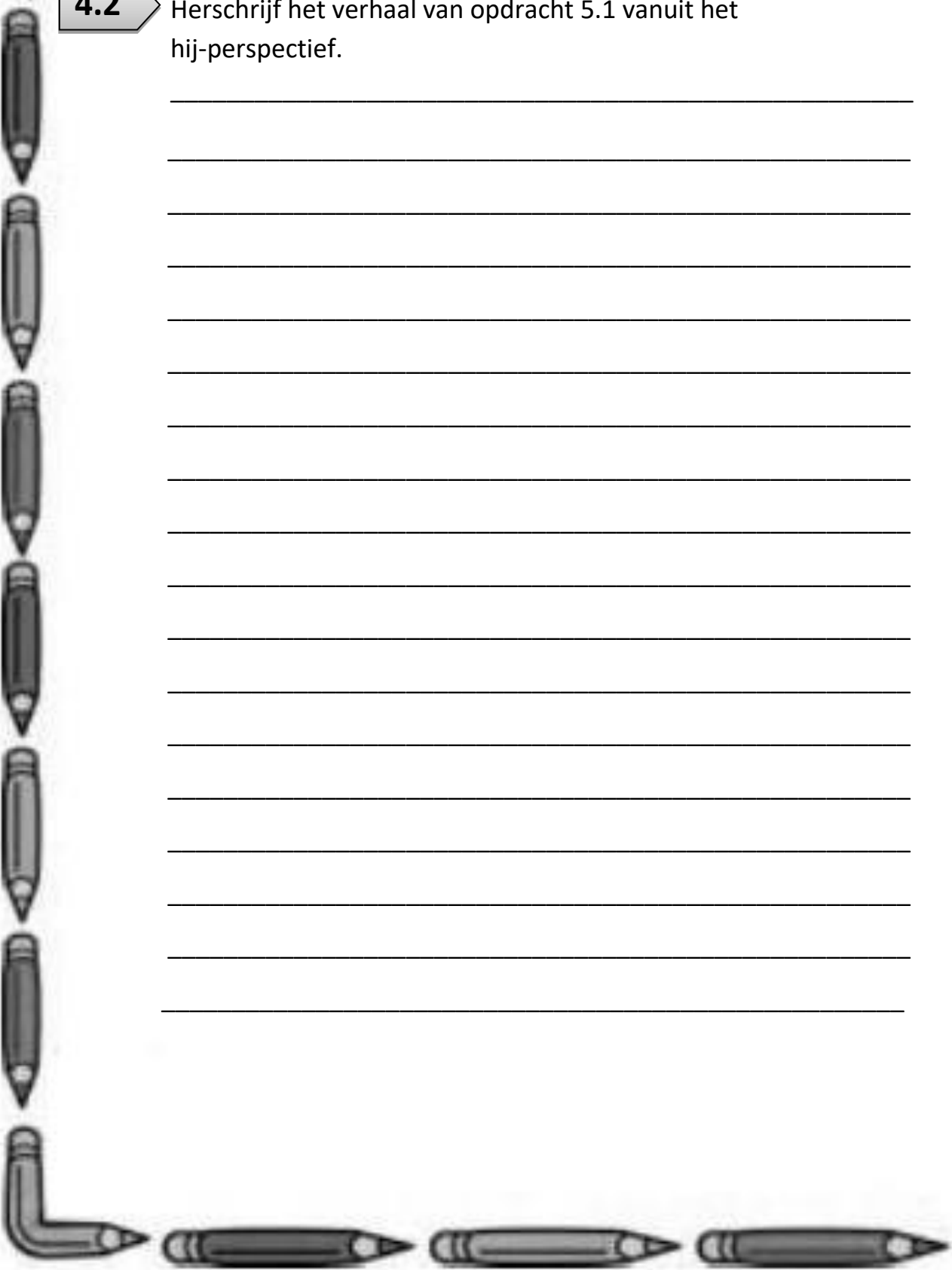
4.1

Schrijf een verhaal vanuit het ik-perspectief over iemand die als grap een vereniging wil oprichten die teddyberen gaat beschermen. Probeer niet te vertellen dat het over teddyberen gaat. (Je kunt het woord 'beren' natuurlijk wel gebruiken.) Houd de lezer zolang mogelijk voor de gek.

4.2 Herschrijf het verhaal van opdracht 5.1 vanuit het hij-perspectief.

Spelling

1 Lees.

Woorden met **é**, **è** of **ê**

blèren	coupé	hé	oké
café	crème	hè	privé
comité	crêpepapier	logé	volière

2 Welke woorden moeten worden ingevuld?
Let goed op het streepje boven de e!

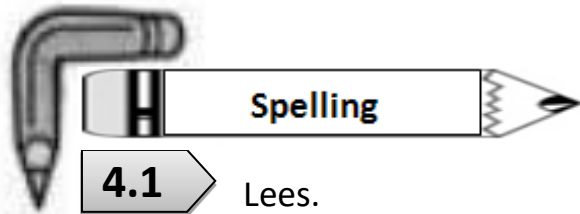
logé	café	coupé	hé	privé	comité
------	------	-------	----	-------	--------

- Fleur roept: “_____ Rosa, doe je ook mee?”
- 's Avonds is het in het _____ altijd heel gezellig.
- Het _____ heeft het feest georganiseerd.
- De conducteur loopt door de _____ en controleert de kaartjes.
- We krijgen bij ons thuis een week lang een _____ uit Bonaire.
- Hier mag je niet komen, dit terrein is _____.

3 Maak de woorden af. Kies tussen **ee** of **é**.

1 Waddenz____	4 log____	7 dict____	10
toff____			
2 coup____	5 id____	8 hierm____	11 comit____
3 priv____	6 heimw____	9 chimpans____	12
caf____			

Spelling

4.1

Lees.

- 1 “Vind jij kaas niet lekker?”, vraagt Jerome.
- 2 “Ik vind het vies ruiken”, antwoordt Jolijn.
- 3 “Ik houd er wel van”, zegt Jerome.
- 4 “Wordt kaas ook in tosti’s gebruikt?”, vraagt Jolijn.
- 5 “Ik word een beetje moe van al die vragen!”, moppert Jerome.
- 6 “Waar word je moe van?”, roept Jolijn verbaasd.

4.2

Zoek in iedere zin de persoonsvormen en omcirkel die. Let op! In elke zin zitten er twee.

4.3

Welke persoonsvormen eindigen op een d?
Schrijf ze hier op:

5

Vul de persoonsvormen in.

- 1 Jerome zegt: “ Ik _____ het wel gezellig zo’n feest.”
(vinden)
- 2 “Hoe oud ben je eigenlijk?”, _____ Stella. (vragen)
- 3 “Volgende week _____ ik elf”, _____ Jerome.
(worden, antwoorden)
- 4 “ _____ je ook een feest?” (houden)
- 5 Jerome _____ met zijn hoofd. (schudden)
- 6 Hij _____: “Je _____ nooit waarom ik geen
feest _____.” (zeggen, raden, houden)
- 7 Stella _____ een poosje na en dan zegt ze:
- 8 “ _____ je moeder het soms te druk?” (denken, vinden)

6

Maak met elke persoonsvorm een zin.

rijdt	rijd	bloed	bloedt
-------	------	-------	--------

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____

Leesbegrip**1**

Lees.

- Marita bijt op haar nagels en kijkt voorzichtig de klas rond. Er is niemand die speciaal op haar let, waarom zouden ze ook. Er is straks nog tijd genoeg om me te bekijken, denkt ze. Verdorie, waarom moet nu juist zij de allereerste spreekbeurten houden
- 5 op de nieuwe school? Ja, omdat ze alfabetisch altijd vooraan staat natuurlijk. Dat was op de basisschool ook al zo. Maar ja, die kinderen kende ze allemaal goed en van de meeste van deze kinderen weet ze niet eens de naam! Waarom begint er nooit eens iemand een keer achteraan in het alfabet?
- 10 “Marita Arendsz, wil je voor de klas komen?” klinkt de stem van mevrouw Croes. Marita struikelt bijna als ze haar spullen pakt en naar voren loopt. Er klinkt een gegrinnik en ze voelt dat ze rood wordt. Dat begint dus al goed, denkt ze. Ze legt het blaadje met aantekeningen op het bureau en kijkt de klas rond. Vierentwintig
- 15 paar ogen staren haar aan. “Eh... mijn spreekbeurt gaat over ballet, want daar doe ik aan”, hoort ze haar eigen stem. Ze wil nog meer zeggen, maar het is alsof zich plotseling een dikke mist in haar hoofd verspreidt. Ze probeert het briefje met aantekeningen te lezen, maar de letters dansen voor haar ogen.
- 20 Vanuit de verte hoort ze gegiechel en gefluister... “Ik zit ook op ballet”, klinkt opeens een rustige stem achteruit de klas. Alle hoofden draaien zich naar het blonde meisje bij het raam. Onbevreesd kijkt ze terug. Marita haalt diep adem.

“Kunnen we die spreekbeurt niet samen doen de volgende keer, 25 juf?” vraagt het meisje dan. Mevrouw Croes kijkt van Marita naar het meisje. “Dat lijkt me een goed idee. Doe het volgende week maar samen.” Opgelucht loopt Marita terug naar haar plaats. Dat was een goede oplossing! Ze werpt een dankbare blik op het meisje, maar zij zit naar buiten te kijken.

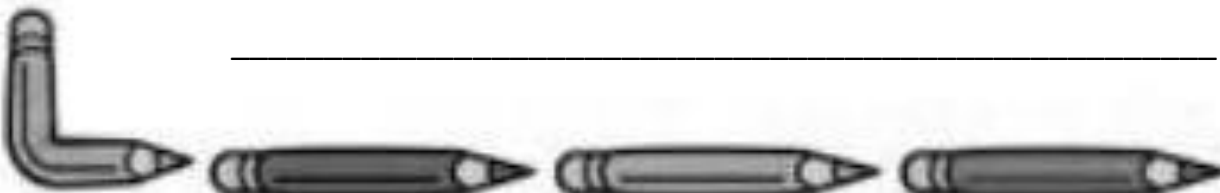
1 Wie is de verteller van het verhaal? Kies uit:

- a een ik-figuur
- b een hij-/zij-figuur
- c een alleswetende verteller

2 Waarom denk je dat?

3 Heeft dit verhaal een open of gesloten einde? Waarom denk je dat?

4 Pak je Leeswijzer 3 en geef antwoord op vraag 3 en 4 bij **verhaal**.

2

Lees.

Brugpieper

Nieuwe boeken, zware tassen,
saaie gangen vol met jassen.

Telkens weer

zo'n grote vent

5 die doet alsof je een kleuter bent.

Lange gangen, volle trappen,
doelwit zijn van flauwe grappen.

Gelukkig

duurt het maar een jaar.

10 Dan staan nieuwe piepers klaar.

En ik zal dan

als grote vent

al helemaal zijn gewend?

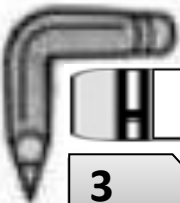

Zal ik, als ze 't me vragen

15 ook weer piepers plagen?

Chris Vegter

Noem minstens drie redenen waarom "Brugpieper" een gedicht is.

Leesbegrip

3

Lees.

Dat gezeur

“Iedereen doet er zo vreselijk opgewonden over. Ik word er niet goed van!”

“Waar heb jij het over?”, vraagt Eliza.

“Nou over al die mensen die maar telkens zeggen dat het zo spannend is om naar de brugklas te gaan. Jee, ik ga naar een andere school, meer niet!” klaagt Anna geïrriteerd.

“Nou, maar dat is toch ook best spannend”, zegt Eliza voorzichtig.

“Begin jij nu ook al?!” Anna draait zich om en loopt naar haar fiets toe. Eliza blijft verbaasd achter. Dan trekt ze haar schouders op en bedenkt dat dit typisch Anna is; blazen als een kat maar vervolgens wel weglopen.

Eliza pakt ook haar fiets en fietst even later naast Anna, die boos voor zich uit blijft kijken.

“Ga je zaterdag ook naar de open dag van de nieuwe school?”, vraagt Eliza voorzichtig. “Ja, dat was wel mijn plan. Zullen we samen gaan? Dan hoef ik niet de hele tijd achter mijn ouders aan te lopen.” Van haar chagrijnigheid is niets meer te merken. Eliza glimlacht.

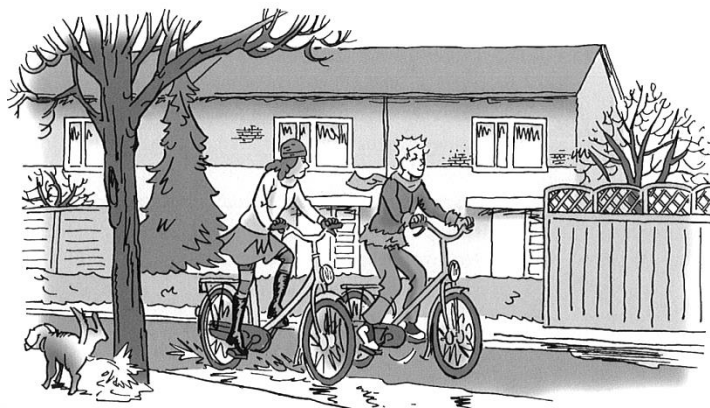
“Wat zit je nou dom te lachen?” vraagt Anna.

“Laat maar. Ik weet niet of het lukt om samen met jou te gaan, want mijn moeder vindt het veel te leuk om samen met mij te gaan. Tenminste zoiets zei ze vanochtend. Ik vraag wel.”

Eliza was al bij haar straat: “Nou, tot morgen.”

“Tot morgen of zo meteen op Whatsapp.”

25 “Ik zie wel, ayo.”

Leesbegrip

3

Neem Leeswijzer 3 en beantwoord de vragen bij **verhaal**.

Leesbegrip

4.1

Lees.

De brug

De brug is groot en stevig.
Zijn draagkracht is enorm.
Gemaakt is hij vooral
voor kinderen uit klas 6.

De brug is recht en veilig.
En niemand valt eraf.
En als je soms wilt stilstaan
en omkijken? Dat mag.

Na 12 maanden lengte
ben je aan de overkant.
Je kwam aan via deze brug
in een nieuw en ander land.

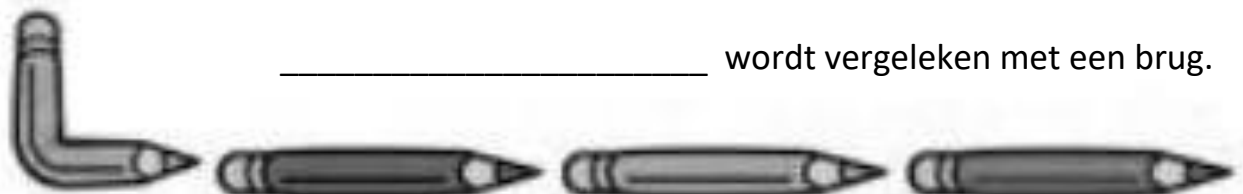
Heleen Vissinga

1 Zet een rondje om de goede letter. Dit is een gedicht want:

- a Er is een duidelijk rijmschema.
- b Er is rijm in twee coupletten.
- c Er is een duidelijke maat.
- d Er wordt een verhaal verteld.
- e Er zijn zinnen die doorlopen over het einde van korte regels.
- f Alle regels zijn precies even lang.
- g Er zijn coupletten.
- h De tekst bestaat uit 12 regels.

2 In gedichten komt vaak *beeldspraak* voor (vergelijkingen).
Dit gedicht heeft één grote vergelijking die volgehouden is in
het hele gedicht. Wat wordt er vergeleken? Vul in.

_____ wordt vergeleken met een brug.

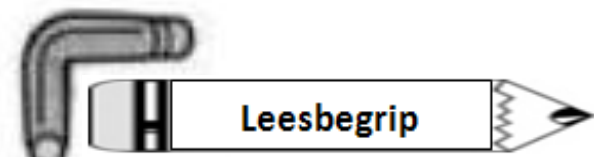

Leesbegrip

4.2

3 Neem Leeswijzer 3 en beantwoord de vragen bij **gedicht**.

Leesbegrip**5**

Lees.

- “Dat bedoel ik niet. Ze moeten altijd mij hebben!” Richard schopt een blikje dat op de stoep ligt aan de kant. Omar kijkt neer op zijn kleinere buurjongen die in de brugklas zit. Hij haalt zijn schouders op. “Ach, je wordt veel te snel boos. Je denkt dat ze jou altijd pesten. Bij andere brugpiepers doen ze dat ook. Dat hoort er nu eenmaal bij als je in de brugklas zit.”
- 5 “Maar waarom doen ze nou zo stom? Ze zijn toch zelf ook brugklasser geweest?”
- “Ja, en toen werden zij gepest.”
- 10 “Jij ook?”
- “Ja, natuurlijk. Vier jaar geleden was ik net zo’n piepkuiken als jij en ...”
- “Werd jij toen ook zo gepest?”
- “Kijk, dat bedoel ik nou. Je laat mij helemaal niet uitpraten. Dat is nou zo’n brugpieperkenmerk. Klein, maar altijd de mond open. Je moet je niet verbazen dat de oudere leerlingen dan iets doen.”
- 15 “Maar hoe moet ik me dan gedragen, zodat ik geen problemen krijg?”
- 20 “Nou, niet zo hard schreeuwen en niet de aandacht trekken. Niet zo hard door de gangen rennen. Niemand voor de voeten lopen, En in de pau...”
- “Ho, stop! Ik wil niemand voor de voeten lopen.”
- “Nee, maar jullie staan wel met een heel stel van die brugpiepers de trap te blokkeren. Logisch dat je dan aan de kant geduwd wordt.”
- 25 “Oké. Maar ik was alleen op de trap en die ene vent duwde me zo maar...”
- “En jij deed niets zeker. Je zei ook niets natuurlijk.”
- “Nee, ik heb helemaal niets gedaan!”
- 30 “Mmm, misschien daarom juist. Maar je kunt altijd gaan klagen bij je mentor.”
- “Dat weet ik.”

Leesbegrip

5

Neem Leeswijzer 3 en beantwoord de vragen bij **verhaal**.

Nergens staat wat Richard en Omar zeggen in het verhaal van opdracht 5. Toch weet je dat. Hoe komt dat?

 Leesbegrip **6**

Lees. Lees.

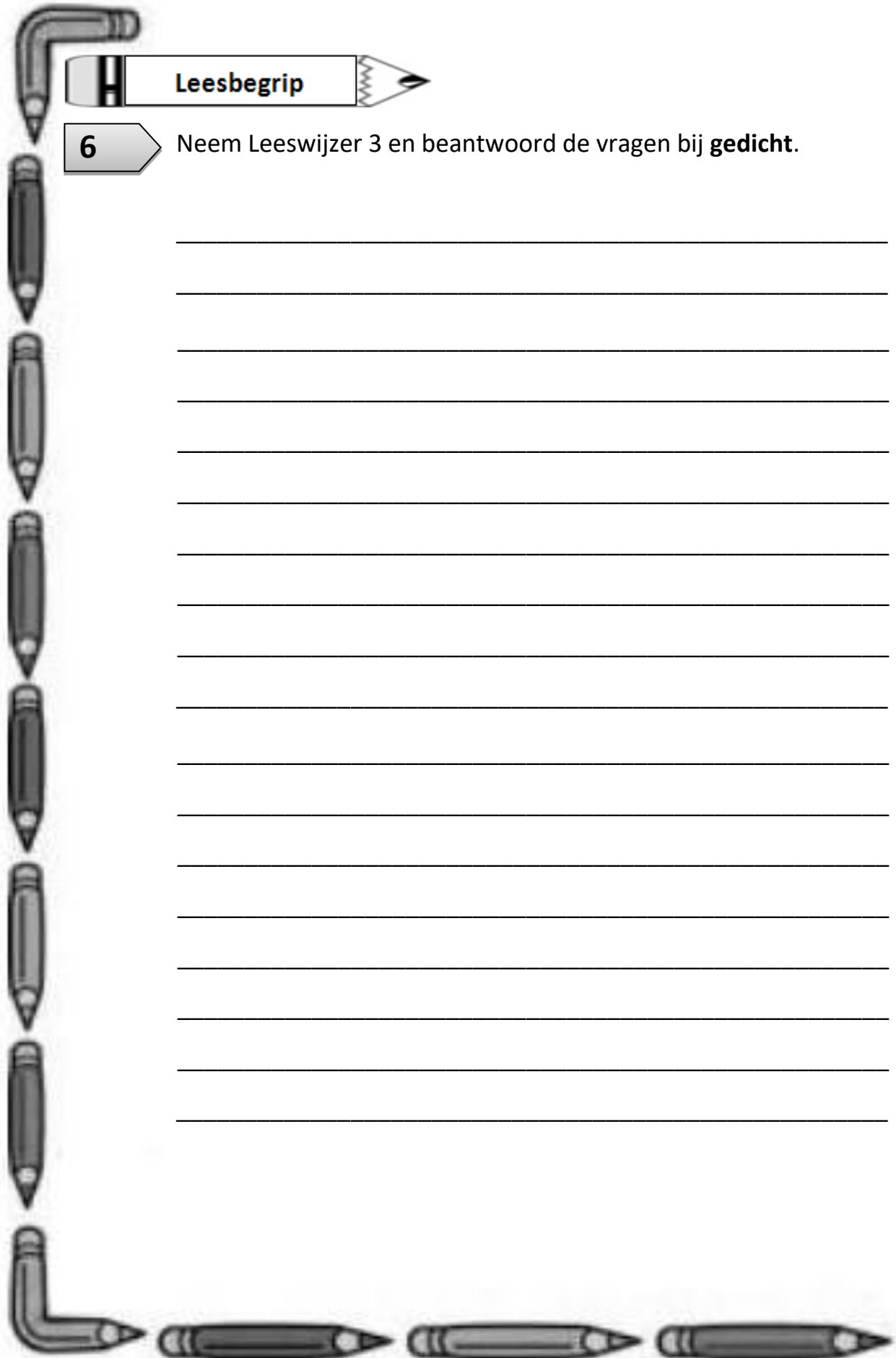
Huiswerk

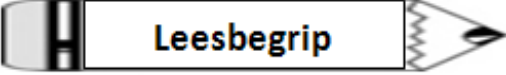
Ik moet me concentreren,
wil ik die vier kwijtraken,
mijn proefwerk heel goed leren
en ruim voldoende maken.

Daar ligt onze poes weer te maffen,
die hoeft uit geen boek iets te weten.
Mijn moeder zal haar nooit straffen,
al komt ze te laat met eten.

Ze gaat door het luikje naar buiten,
hoeft nooit een rapport te vrezen.
De school kon naar me fluiten,
als ik een poes zou wezen.

Fetze Pijlman

 Leesbegrip

6

Neem Leeswijzer 3 en beantwoord de vragen bij **gedicht**.

Woordenboek

de aansluiting: Een *aansluiting* is dat je makkelijk kunt overstappen iets anders. Als *de aansluiting* tussen basisonderwijs en voortgezet onderwijs goed is, kun je zonder problemen overstappen van de basisschool naar bijvoorbeeld mavo of havo.

de doorstroommogelijkheden: *De mogelijkheden om door te stromen*, zijn de mogelijkheden om door te gaan naar iets anders. In het voortgezet onderwijs kun je bijvoorbeeld *doorstromen* van mavo naar havo. In het voortgezet onderwijs zijn veel *doorstroommogelijkheden*.

voorbereiden op: Als je je *op* iets *voorbereidt*, dan zorg je ervoor dat je er klaar voor bent. Bijvoorbeeld: Ik *bereid* me *voor op* het proefwerk. Het basisonderwijs *bereidt* kinderen *voor op* het voortgezet onderwijs.

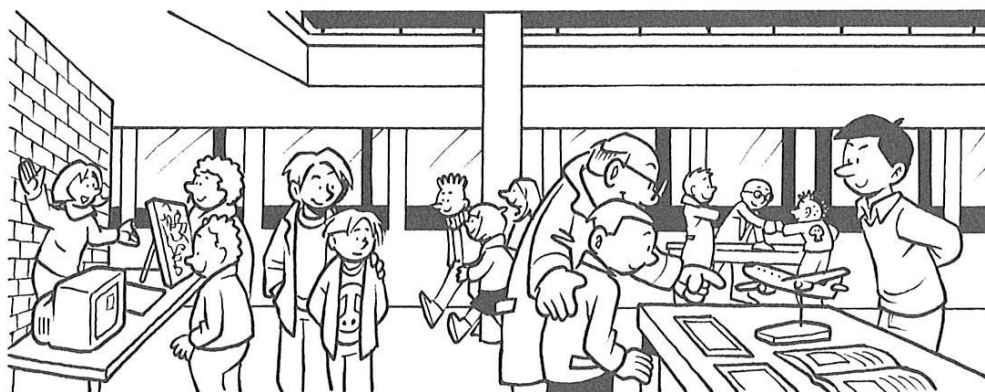

Jullie gaan straks naar de middelbare school. Daar moet je je goed **op voorbereiden**. Om je goed voor te bereiden, moet je naar **open dagen** van scholen gaan. Een **open dag** is een dag waarop een middelbare school de school openstelt voor iedereen die de school wil bezoeken. Op die manier kunnen kinderen kijken welke school hen het leukste lijkt. Tijdens zo'n dag maakt een school altijd een beetje reclame voor zichzelf, want elke school wil natuurlijk de leukste zijn!

Woordenschat

1 1 Wat zijn de voordelen van een open dag?

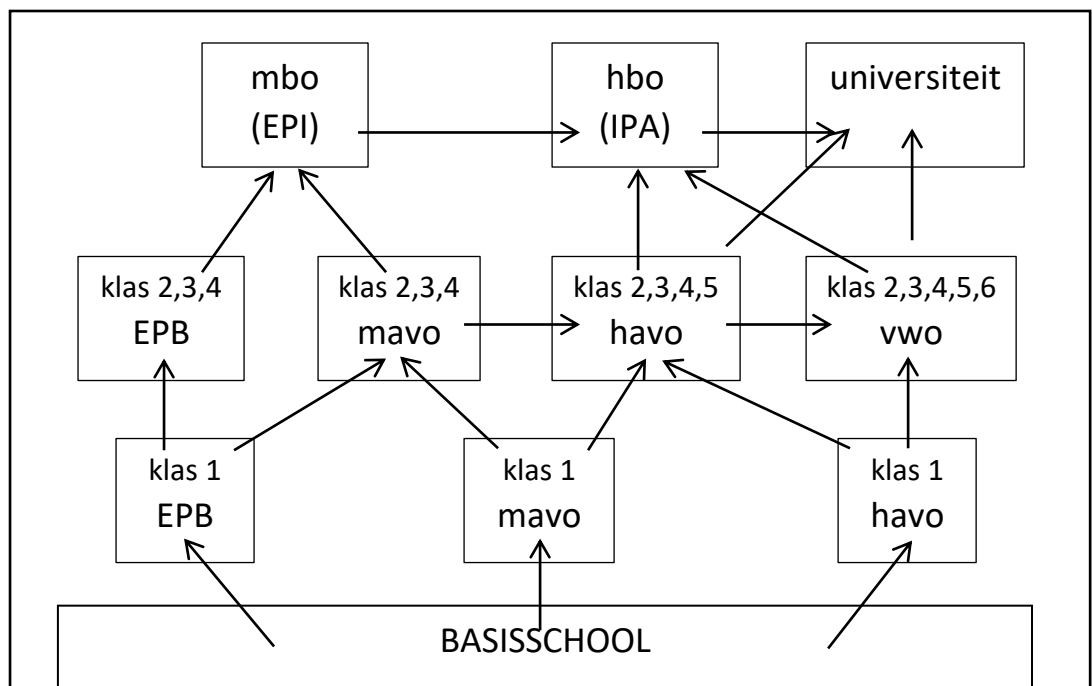

2 Ben jij al eens op een open dag geweest?
Zo ja, wat vond je ervan? Weet je al wat de leukste school is?
Zo nee, ga je nog een open dag bezoeken? Van welke school en waarom?

Woordenschat

2

Leerlingen in klas 6 moeten kiezen naar welke school ze gaan. Meneer Joris heeft daarom een schema op het bord getekend met **de doorstroommogelijkheden** op de middelbare school. Het schema laat zien welke **aansluitingen** mogelijk zijn op de middelbare school.

Zet een krul voor de uitspraken die waar zijn. En zet een streep door de foute uitspraken!

- 1 Van klas 1 van de mavo is er een **doorstroommogelijkheid** naar het vwo.
- 2 Na klas 4 van de EPB is er een **doorstroommogelijkheid** naar de EPI.
- 3 Als het heel goed gaat in klas 1 van de mavo, kun je **doorstromen** naar klas 2 van de havo.
- 4 Na klas 4 van de EPB is er een goede **aansluiting** op de universiteit.
- 5 Na klas 4 van de mavo is er een **doorstroommogelijkheid** naar klas 4 van de havo.

Taalbeschouwing**3**

Lees.

De eerste les

Langzaam stroomt het lokaal vol. Iris en Jessica kijken nieuwsgierig wie er binnenkomen. Een aantal kinderen kennen ze al. Die zaten ook bij hen in klas 6.

“Moet je die daar zien.” Jessica wijst naar een wat oudere

5 jongen met een paardenstaart en een ringetje in zijn oor.

“Wat een stuk hè?”

Iris trekt een vies gezicht.

“Nou, dat vind ik niet. Hij is niet mijn type!”

“En die dan?”

10 Achter de jongen met de paardenstaart staat een jongeman in een spijkerbroek. Als hij het lokaal binnenstapt, glijden zijn ogen langs de gezichten van de leerlingen.

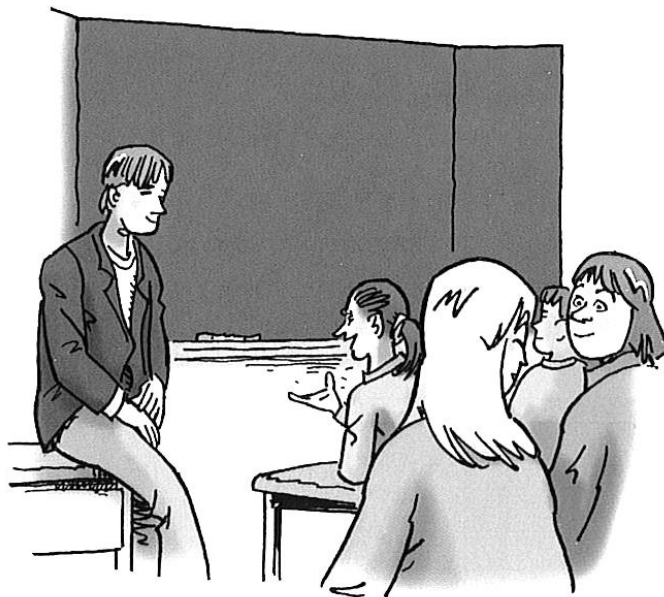
“Dat is onze leraar, joh.”

“Leuker dan het ringetje?”

15 Overdreven beweegt Iris haar hoofd op en neer.

De man zet zijn tas onder het bord en kijkt op zijn horloge.

In plaats van op de stoel gaat hij op het puntje van het bureau zitten. Luidruchtig schraapt hij zijn keel.

- Behalve de jongen met de paardenstaart draaien alle leerlingen
20 hun hoofd naar het bord.
“Eh... goedmorgen. Ik ben Peter van Veen, jullie leraar Nederlands.” Jessica stoot Iris aan en zegt achter haar hand: “Leuke stem hè?”
Iris grinnikt.
- 25 “Daarnaast ben ik ook nog jullie mentor”, gaat de leraar verder.
“We zullen elkaar dus vaak zien. Ik hoop dat we het goed met elkaar zullen kunnen vinden.”
De jongen met de paardenstaart gaat rechtop zitten.
“Indien u ons niet teveel vermoeit met huiswerk, zal dat wel
30 lukken!”
Jessica draait zich om. Ofschoon ze de jongen nog niet goed kent, heeft ze toch het gevoel dat hij erg grappig kan doen. Zijn deftige manier van praten vindt ze in ieder geval erg leuk.
“Wanneer ik het goed begrijp”, glimlacht de leraar, “heb jij dus
35 een hekel aan huiswerk?”
“Inderdaad, huiswerk kan ik niet erg waarderen”, antwoordt de jongen.
Er verschijnen lachrimpeltjes rond de mond van de leraar.
“Indien mogelijk zal ik aan je wensen tegemoet komen”, zegt hij
40 met een brede lach.
“Daarvoor ben ik u zeer dankbaar”, antwoordt de jongen. Jessica en Iris kijken elkaar aan en schieten in de lach, net als de rest van de klas. Hoewel het nog maar hun eerste les in de brugklas is, hebben ze het gevoel dat ze het getroffen hebben met
45 hun mentor en de jongen met de paardenstaart. Ze hebben gevoel voor humor.

Taalbeschouwing

3.1

Schrijf de lange zinnen in een andere volgorde op.

- 1 **Hoewel** de jongen vreemd praat, vindt Jessica hem leuk.
- 2 **Als** de leraar de klas binnenstapt, glimlacht hij vriendelijk.
- 3 **Wanneer** ik het goed begrijp, haat jij huiswerk?
- 4 **Tenzij** het echt moet, maakt de jongen met de paardenstaart geen huiswerk.

Taalbeschouwing

3.2

Schrijf van elke lange zin in opdracht 3.1 de twee korte zinnen op. Laat de dikgedrukte woorden (**voegwoorden**) nu weg.

3.3

Maak van de korte zinnen een lange zin. Gebruik ook het verbindingswoord erbij.

- 1 Jessica stoot Iris aan. De leraar stelt zich voor. **terwijl**
- 2 Jullie hebben om drie uur gym. De leraar is ziek. **tenzij**

Taalbeschouwing

4

Lees.

Tessa komt thuis en ploft op de bank neer, in plaats van aan de eettafel te gaan zitten.

“Zo dame, je bent laat!” moppert moeder. Tessa reageert niet en kijkt wazig voor zich uit.

5 “Hé, je eten wordt koud als je niet snel komt!” roept Carlos.

“Jaja, ik kom al, hoewel ik helemaal geen zin heb in eten”, zucht Tessa. Met tegenzin neemt ze plaats achter haar bord.

“Zeg het maar, wat is er gebeurd?” vraagt vader.

“Nou, ik kwam een meisje tegen, precies mezelf!”

10 Even is het stil. Dan zegt Carlos: “Ha, dan zijn we een drieling, tenzij er ook nog een tweede van mij is. Pap, mam, hebben jullie misschien een vierling gekregen en er twee van weggegeven?”.

Vader en moeder lachen, maar Tessa kijkt boos.

“Ik meen het serieus, al klinkt het nog zo raar! Ze leek precies op

15 mij. Het was alsof ik in de spiegel keek.”

“Ach, iedereen heeft wel iemand die op hem lijkt”, zegt moeder.

“Misschien is het een kloon. Daar heb ik wel eens iets over gehoord”, zegt Carlos.

Vragend kijkt Tessa haar broer aan.

20 Vader knikt langzaam. “Carlos heeft gelijk, hoewel mensen niet gekloond mogen worden.”

“Bij dieren doen ze het wel!” zegt Carlos.

“Dat klopt. De wetenschap en de techniek zijn al zo ver dat dat kan. Door sterke, gezonde dieren te klonen..”

25 “Krijg je een sterk ras”, valt moeder in de rede. “Laten de mensen hun technische ideeën maar ergens anders voor gebruiken. Stel je voor dat er straks echt gekloonde mensen rondlopen. Afschuwelijk!”

Vader grijnst. “helemaal niet!”

30 Wanneer ze tien klonen van jou maken, krijg ik een harem!”

Tessa prikt een paar erwten aan haar vork. “Zijn dit ook allemaal kloontjes?” vraagt ze.

Taalbeschouwing

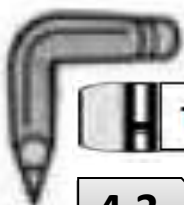
4.1 Lees de drie samengestelde zinnen.

- 1 Je eten wordt koud, **als** je niet snel komt.
- 2 Ik kom meteen, **hoewel** ik geen zin heb.
- 3 Tessa eet een paar erwten, **ofschoon** ze geen zin heeft.

Deze samengestelde zinnen kun je ook in een andere volgorde opschrijven. Je begint dan met het dikgedrukte woord. Doe dat maar eens. Denk om de komma's.

4.2 Schrijf van elke samengestelde zin uit opdracht 4.1 de twee korte zinnen op. Laat nu de verbindingswoorden weg.

Taalbeschouwing

4.3

Maak van de korte zinnen een samengestelde zin. Gebruik ook het verbindingswoord erbij. Denk om de komma's.

- 1 Tessa zag onderweg een dubbelgangster.
Ze praatten aan tafel over klonen. **nadat**
- 2 Geleerden hebben jarenlang onderzoek gedaan.
Ze konden dieren klonen. **voordat**

4.4

Maak samengestelde zinnen.
Gebruik de voegwoorden **terwijl** en **zolang**.

Taalbeschouwing

5.1

Schrijf van elke samengestelde zin de twee korte zinnen op.

- 1 Miguel moet naar bed, **want** hij heeft griep.
- 2 **Totdat** zijn moeder terugkomt, blijft Miguel in bed.
- 3 Ze gaat kijken, **nadat** ze Miguel heeft horen hoesten.
- 4 **Omdat** hij hoge koorts heeft, belt ze de huisdokter.
- 5 Zes leerlingen zijn thuis gebleven, **sinds** de griep rondgaat.

Taalbeschouwing

5.2

Maak van twee korte zinnen één lange zin.
Gebruik het dikgedrukte woord erbij.

- 1 Miguel ligt in bed.
Zijn moeder maakt soep. **Terwijl**
- 2 Miguel moet binnenblijven.
Hij heeft koorts. **zolang**

5.3

Schrijf de samengestelde zinnen uit opdracht 5.2 nog eens op.
Verander nu de volgorde van de woorden.

5.4

Maak samengestelde zinnen.
Gebruik de voegwoorden **nadat**, **voordat** en **zodra**.

Woordenboek

adviseren: Als je iemand adviseert, zeg je wat hij volgens jou het best kan doen. Je geeft hem advies, bijvoorbeeld: De dokter adviseert mij om een paar dagen in bed te blijven.

de astroloog: Een *astroloog* is iemand die onderzoekt wat de invloed van de stand van de sterren en planeten op je leven is.

bijgelovig: Iemand die *bijgelovig* is, gelooft dat sommige dingen geluk of ongeluk brengen, bijvoorbeeld dat vrijdag de dertiende een ongeluksdag is.

de futuroloog: Een *futuroloog* bedenkt heel precies hoe de toekomst zal zijn. Hij denkt na over hoe de wereld er over bijvoorbeeld tien of honderd jaar zal uitzien, hoe de mensen dan leven.

de horoscoop: Als iemand jouw *horoscoop* maakt, schrijft hij op wat voor iemand je bent en wat voor karakter je hebt. Dat verzint hij zelf, maar dat rekent hij op een speciale manier uit. Daarvoor moet hij weten hoe de sterren precies aan de hemel stonden toen je werd geboren.

de toekomst voorspellen: Als iemand *de toekomst voorspelt*, zegt hij/zij wat er in de toekomst gaat gebeuren.

de waarzegster: Een *waarzegster* is een vrouw die je de toekomst op magische wijze kan voorspellen.

de wetenschapper: Een *wetenschapper* of een geleerde is iemand heel erg veel over een bepaald onderwerp weet. Hij weet bijvoorbeeld alles over vogels of over een bepaalde ziekte. Een *wetenschapper* doet vaak onderzoek. Hij bestudeert bijvoorbeeld hoe vogels leven of hij zoekt naar een medicijn voor een ziekte.

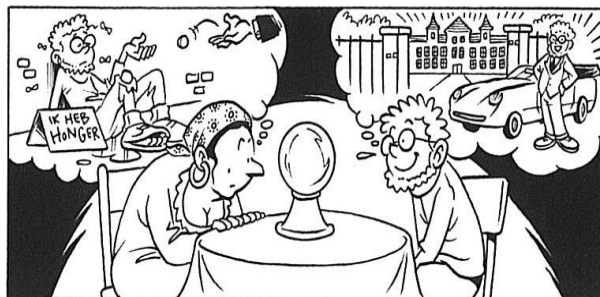

 Woordenschat

1

Op het plaatje staat een **waarzegster**. De **waarzegster** kan in een glazen bol de toekomst zien van de man tegenover haar.

- 1 Kijk naar de tekening.
Wie voorspelt de toekomst?

- a de waarzegster
b de man

- 2 Zal de man blij zijn met de voorspelling?
Wat denk je en waarom?

- 3 Sommige mensen zijn **bijgelovig**. Die mensen denken dat sommige dingen voor geluk of juist ongeluk zorgen. Ben jij **bijgelovig**? Zo ja, wat is dan je **bijgeloof**?

 Woordenschat

2

Ieder mens heeft een sterrenbeeld. Welk sterrenbeeld je hebt, is afhankelijk van de datum waarop je geboren bent. Kijk maar.

De sterrenbeelden:

Steenbok: 23 december - 20 januari

Waterman: 21 januari - 18 februari

Vissen: 19 februari - 20 maart

Ram: 21 maart - 20 april

Stier: 21 april - 21 mei

Tweelingen: 22 mei - 21 juni

Kreeft: 22 juni - 23 juli

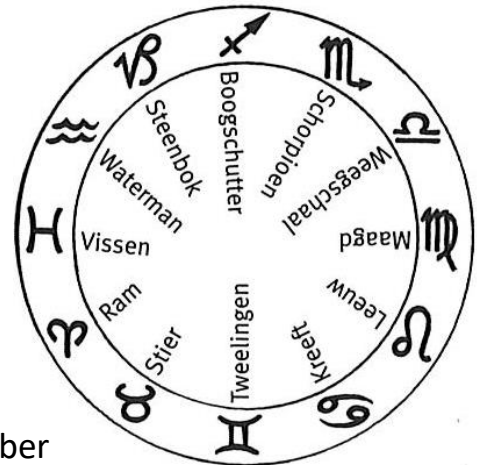
Leeuw: 24 juli - 23 augustus

Maagd: 24 augustus - 22 september

Weegschaal: 23 september - 22 oktober

Schorpioen: 23 oktober - 22 november

Boogschutter: 23 november - 22 december

1 Wat is jouw sterrenbeeld? _____

2 Jouw sterrenbeeld is een deel van je **horoscoop**.
Wat is een **horoscoop**?

3 Wie schrijft een **horoscoop**? _____

4 Vind jij dat jouw sterrenbeeld bij jou past?
Schrijf op waarom het wel of niet past.

Woordenschat

3.1 1 Een **futuroloog** is een:

- a astroloog
- b waarzegster
- c wetenschapper
- d horoscoop

2 Wat doet een **futuroloog**?

- a Hij voorspelt de toekomst.
- b Hij is een waker die 's nachts zijn werk doet.
- c Hij doet onderzoek naar het verleden.
- d Hij bedenkt heel precies hoe de toekomst er zal uitzien.

 Woordenschat

3.2

Een **futuroloog** adviseert belangrijke mensen over de toekomst.
Stel je voor: jij bent een **futuroloog**.

Je hebt goed onderzoek gedaan en dit is wat je weet:

- In de toekomst gaan steeds meer mensen spijkerbroeken dragen.
- In de toekomst gaan steeds meer mensen de fiets gebruiken.
- In de toekomst gaan steeds meer mensen computerspellen spelen.

Wat zou jij **adviseren**...

1 ... aan een kledingzaak?

- a om meer korte broeken in te kopen
- b om de winkel te sluiten
- c om meer spijkerbroeken in te kopen
- d om minder spijkerbroeken in te kopen

2 ... aan de regering?

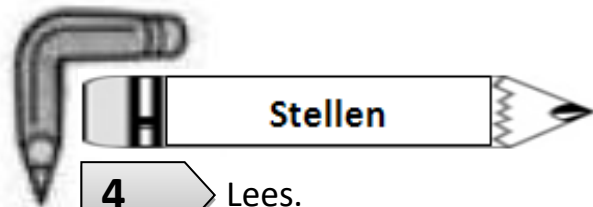
- a om meer fietspaden aan te leggen
- b om meer autowegen aan te leggen
- c om minder fietspaden aan te leggen
- d om te stoppen met werken

3 ... aan een speelgoedwinkel?

- a om meer poppen in te kopen
- b om minder computerspellen in te kopen
- c om meer computerspellen in te kopen
- d om de speelgoedwinkel dicht te doen

4

Lees.

Haar

Moeder kwam de kamer binnen en legde de sinaasappels en de bananen in de fruitmand.

“Denk je eraan dat je vanmiddag naar de kapper gaat?” zei ze.

“Ik zal het geld op tafel leggen.”

5 “Ik ga niet naar de kapper.”

“Wát zeg je?”

“Ik wil niet”, herhaalde Ricardo.

“Ik wil mijn haar laten groeien en dan later een staartje. Zijn

moeder keek hem verbaasd aan. Ze wist even niet hoe ze moest

10 reageren, zo verbaasd was ze.

“Een sta... Nee, Ricardo. Je bent een jongen. Jongens hebben geen paardenstaart.”

“Nou, ik wel. En trouwens, ik ken genoeg...”

“Ja. Die ken ik ook”, zei zijn moeder boos. “Maar met dat soort

15 jongens willen wij niets te maken hebben. Begrepen?”

“Dat is discriminatie!”

Ricardo was nu ook kwaad.

“Maar je bent toch geen meisje?” hield zijn moeder aan.

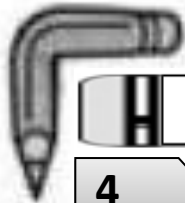
“Waarom mag Amanda wel kòrt haar en ik geen lánɡ haar?”

20 Amanda was zijn zusje van tien.

“Dat is heel wat anders.”

Ricardo draaide zich om en liep de kamer uit. Op zijn kamer ging hij voor de spiegel staan.

Stellen

4

1 Schrijf bij dit verhaal eerst een gesloten einde.

2 Schrijf nu een open einde.

Als je er niet uitkomt, mag je overleggen met een medeleerling.

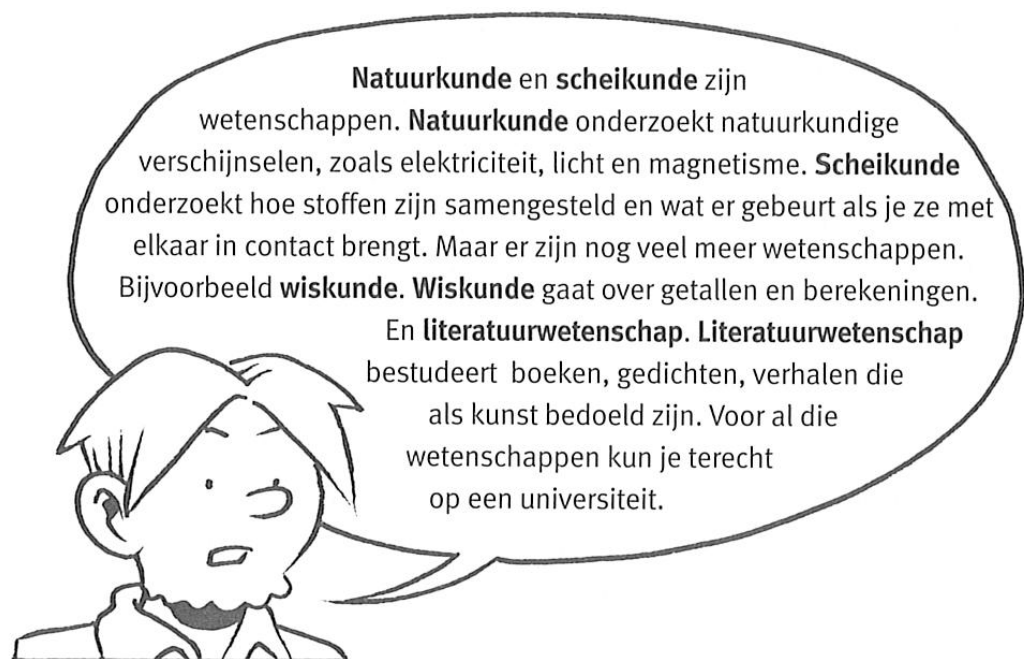
Woordenboek

de natuurkunde: *Natuurkunde* is een wetenschap. Iemand die *natuurkunde* heeft gestudeerd, weet veel van elektriciteit, zwaartekracht, licht en magneetkracht.

de scheikunde: *Scheikunde* is de wetenschap die onderzoekt hoe stoffen zijn samengesteld en wat er gebeurt als je ze met elkaar in contact brengt. Bijvoorbeeld van olie wordt in een laboratorium plastic gemaakt.

de techniek: *Techniek* is alles wat te maken heeft met het bedenken, maken en repareren van machines, voertuigen, apparaten enzovoort. Bijvoorbeeld: Dat apparaat werkt volgens een ingewikkelde *techniek*.

Lees wat meneer Joris vertelt.

 Woordenschat

1 Maikel, Anna, Samuel en Jonas komen net van de middelbare school. Sommigen van hun klas willen naar de universiteit, anderen niet.

Kun jij Julia, Anna en Samuel een studieadvies geven? Maikel weet al wat hij gaat doen. Vul de juiste woorden in op de invullijntjes.

Anna kan het beste

gaan studeren.

Samuel kan het beste

gaan studeren.

Wat gaat Maikel leren op de technische school?

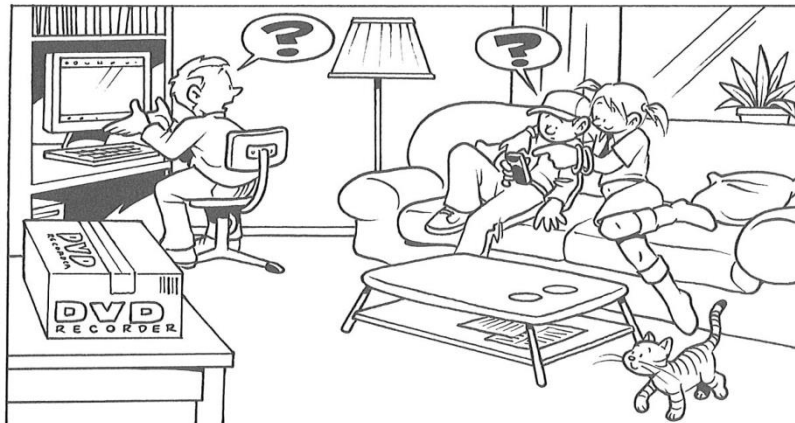

Julia kan het beste

gaan studeren.

 Woordenschat

2

Hoe technisch ben jij? Zet een rondje om jouw antwoorden.

- 1 Wat doe je als een lamp in de kamer kapot gaat?
 - a Je roept meteen je vader of moeder; zij vervangen de kapotte lamp.
 - b Je pakt zelf een lamp en vraagt iemand om de lamp in te draaien.
 - c Je lacht en lost het meteen helemaal zelf op.

- 2 Een vriendje heeft een nieuwe telefoon en het lukt hem niet om een WhatsApp te versturen.
 - a Jij helpt hem en kijkt of zijn telefoon net zo werkt als de jouwe.
 - b Jij stelt voor om samen even in de gebruiksaanwijzing te kijken.
 - c Jij zult hem even uitleggen hoe dat werkt.

- 3 Je vader zit achter de computer. Hij kan geen filmpje downloaden en vraagt om jouw hulp.
 - a Jij hebt geen idee en denkt: papa moet wel wanhopig zijn om mij om hulp te vragen.
 - b Jij snapt niet waar het misgaat. Dan bel je een vriendje en met zijn hulp krijg je het voor elkaar.
 - c Jij downloadt eerst het filmpje en legt je vader daarna uit hoe hij dat de volgende keer moet doen.

- 4 Er wordt een nieuwe dvd-recorder gekocht. Na twee dagen...
- a valt het je ineens op dat de klok van dat ding niet goed staat.
 - b probeer je iets op te nemen om eens te kijken hoe het werkt.
 - c weet jij al precies hoe de dvd-recorder werkt.
- 5 Toen je klein was speelde je het liefst met:
- a auto's of poppen.
 - b blokken waarmee je hoge torens bouwde.
 - c technische bouwpakketten waar je hele vliegtuigen mee maakte.

Voor iedere vraag waar je **a** op hebt geantwoord, krijg je 10 punten.

Voor elk **b**-antwoord krijg je 20 punten.

Voor ieder **c**-antwoord krijg je 30 punten.

Tel hieronder je score op:

vraag 1: _____ punten

vraag 2: _____ punten

vraag 3: _____ punten

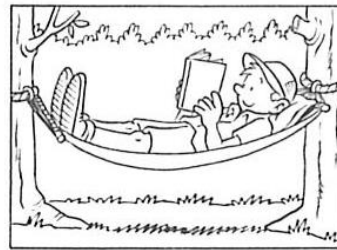
vraag 4: _____ punten

vraag 5: _____ punten

_____ +

totaal: _____ punten

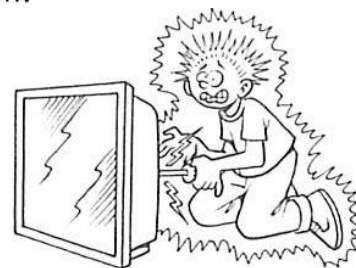
Scoor je tussen de 50 en 80 punten?

Je bent niet zo technisch, maar het interesseert je ook niet zo veel. Je houdt jezelf liever met andere dingen bezig. En gelijk heb je. Waarom zou je je tijd besteden aan iets wat je toch niet interessant vindt? Er zijn al meer dan genoeg computernerds op deze wereld. Zo lang de apparaten die jij gebruikt maar blijven werken. En als iets een keer kapot gaat, wil je best eerst zelf proberen om het te maken en anders is er altijd wel iemand in de buurt die je even kan helpen.

Scoor je tussen de 80 en 120 punten?

Je hebt niet overal verstand van, maar je vindt techniek wel interessant. Je vindt het leuk om zelf uit te zoeken of te ontdekken hoe iets werkt, of van iemand te leren hoe je dingen moet maken of installeren. Als je zo zelf blijft ontdekken en onderzoeken, zal je technische kennis steeds groter worden. Daar zul je later veel lol van hebben.

Scoor je tussen de 120 en 150 punten?

Jij hebt je altijd al voor techniek geïnteresseerd. Je weet al van een heleboel dingen hoe ze werken. Als je iets niet weet of snapt, zorg je dat je er zo snel mogelijk achterkomt hoe het werkt. Je snapt eigenlijk niet dat de mensen om je heen technisch zo onwetend en onhandig kunnen zijn. Het is voor jou allemaal heel duidelijk en simpel. Je weet eigenlijk al meer van technische dingen dan je vader en moeder. Doe je wel voorzichtig? Laat apparaten met elektriciteit en stopcontacten nog maar even met rust.

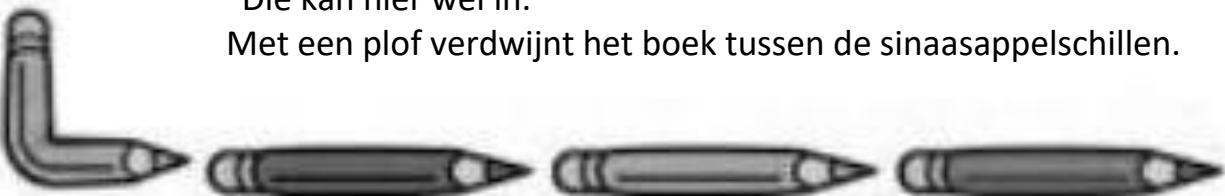

Lees.

De eerste dag

Omar zet zijn fiets in het rek en zwaait de zware rugtas over zijn schouder. Voorzichtig stapt hij het grote plein op. Had hij nu toch maar met Miguel en Carlos afgesproken. Dan hadden ze met z'n drieën naar school kunnen fietsen.

- 5 De eerste dag op zo'n nieuwe en grote school is toch best eng. Omar voelt zich klein terwijl hij om zich heen kijkt. Overal staan groepjes jongens en meisjes. Ze praten en lachen. Het lijkt alsof ze het leuk vinden om elkaar weer te zien. Ingespannen speurt Omar het plein af, maar hij ziet niemand die hij kent. Plotseling
- 10 voelt hij zich doodongelukkig.
 "Hé brugpieper, zoek je iets?"
 Verschrikt draait Omar zich om.
 Vlak achter hem staan een paar grote jongens.
 "Of kun je die nieuwe tas niet tillen?"
- 15 Grijnzend komt een van de jongens naar hem toe.
 "zal ik die dan maar even voor je dragen? We zijn hier ontzettend aardig voor brugpiepers."
 Een ogenblik weet Omar niet wat hij moet doen. Die jongen zal zijn tas toch niet afpakken? Angstig doet hij een stap achteruit.
- 20 De grote jongen pakt een van de hengsels van zijn rugtas en begint er aan te trekken.
 "Laat eens zien wat je allemaal in dat tasje hebt?"
 De tas wordt van Omars schouder gerukt.
 "Zo, dat zijn moeilijke boeken?"
- 25 Hij pakt Omars nieuwe wiskundeboek en houdt het omhoog.
 "Dit vindt jij geen leuk vak hè, John?"
 Een van de jongens in het groepje schudt zijn hoofd.
 "Dan kan dit boek wel weg."
 Tot zijn grote verbazing ziet Omar hoe die grote jongen naar een
- 30 prullenbak loopt en zijn nieuwe boek erboven houdt.
 "Die kan hier wel in."
 Met een plof verdwijnt het boek tussen de sinaasappelschillen.

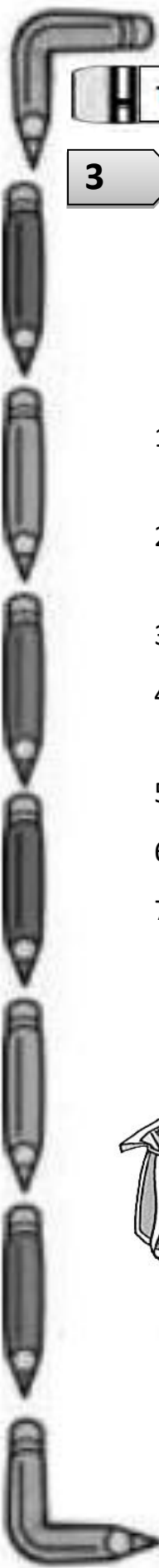

Taalbeschouwing

- Omars mond valt open. Dat is toch niet normaal. Zoiets kan hij toch niet toestaan. Hij rent naar de jongen en grijpt zijn rugtas.
- 35 “Geef hier!”
“Hé piep, niet zo pieper. Ik help toch alleen sorteren”, zegt de jongen.
“Geef hier!” herhaalt Omar.
“Laat dat jongetje met rust, Dijkhof.”
- 40 Tegelijk draaien Omar en de grote jongen zich om. Achter hen staat een kleine man met een dikke buik en een rond brilletje. De grote jongen grinnikt.
“Het was een grapje, meneer.”
“Weet ik, Dijkhof. Maar ik heb je al vaker verteld dat we hier niet
- 45 van zulke grapjes houden. Pak dat boek en geef die tas terug!”

- Zwijgend vist de grote jongen het wiskundeboek uit de troep en stopt het netjes in de tas.
- “Mooi en wees nu even zo vriendelijk om deze nieuwe leerling naar de aula te begeleiden. Daar moeten alle brugklassers zich
- 50 verzamelen.”
- Met een grote lach op zijn gezicht loopt de grote jongen met Omar het gebouw binnen. Hoofdschuddend kijkt het kleine mannetje hen na.

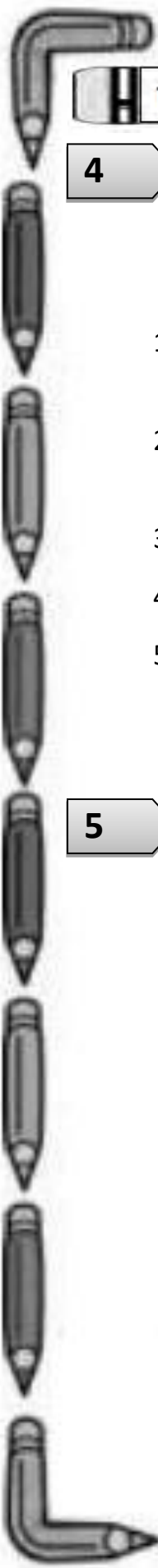

Taalbeschouwing

- 3** Schrijf de goede woorden op.
Kies uit het hok.

deze	die	dit	dat
-------------	------------	------------	------------

- 1 _____ jongens en meisjes vinden het leuk elkaar weer te zien na de zomervakantie.
- 2 De grote jongen pakt de tas en zegt: “ _____ draag ik wel even voor je.”
- 3 _____ tas is nog behoorlijk zwaar.
- 4 De jongen houdt het wiskundeboek omhoog en zegt: “ _____ boekje hier kan wel weg.”
- 5 Omar vindt _____ niet normaal.
- 6 “Geef _____ tas terug!” roept hij.
- 7 “Dijkhof, breng jij _____ nieuwe leerling maar even naar de aula.”

Taalbeschouwing

4 Schrijf de goede woorden op. Kies uit het hok.

zo'n zulk zulke

- 1 _____ grote jongen zou niet _____
stomme grapjes moeten maken.
- 2 Op _____ grote school zitten soms meer dan
vijfhonderd leerlingen.
- 3 _____ rugtas moet sterk zijn, liefst van leer.
- 4 _____ leer wordt van koeienhuiden gemaakt.
- 5 Aan het begin van elk schooljaar worden er veel van
_____ leren tassen verkocht.

5 Schrijf voor de woorden een aanwijzend voornaamwoord .
Kies uit het hok.

zo'n zulk zulke

1 _____ leraar	7 _____ ijzeren prullenbak
2 _____ kinderen	8 _____ ijzer
3 _____ voedsel	9 _____ groot plein
4 _____ groepjes	10 _____ rond brilletje
5 _____ meubilair	11 _____ nieuwe leerling
6 _____ jongen	12 _____ brugklassers

6.1

Deze tas is geschikt voor boeken, maar **die** is veel te dun.
Bedenk zelf ook twee van zulke zinnen met **deze** en **die**.

6.2

Dit boek wordt gebruikt bij wiskunde, maar **dat** bij Engels.
Bedenk zelf ook twee van zulke zinnen met **dit** en **dat**.

7

Maak drie zinnen. Gebruik er de woorden uit het hok bij.

zo'n	zulk	zulke
------	------	-------

rare dingen

wit zand

groot gebouw

Taalbeschouwing

8 Kies het goede aanwijzend voornaamwoord uit het hok.

zo'n zulk zulke

- 1 Is _____ mooie fiets wel veilig in de fietsenstalling?
- 2 _____ slot maken ze zo kapot.
- 3 _____ vogels heb ik nog nooit gezien.
- 4 Op _____ tropisch eiland zie je meerdere soorten.
- 5 _____ kleine vogeltjes zijn erg mooi.

9 Kies het goede aanwijzend voornaamwoord uit het hok.

deze die dit dat

- 1 (Omar laat Miguel een bladzijde uit het wiskundeboek zien.)
Donderdag moeten we _____ sommen afhebben.
- 2 (Julia heeft ruzie met de lerares tekenen.)
Ze zegt: “ _____ mens moet altijd mij hebben!”

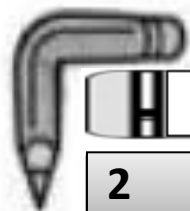

Spelling

1 Lees de bijzondere inprentwoorden.

afschuwelijk	burgemeester	onnozel	vanmiddag
afval	datum	ontdekken	vanmorgen
aplaus	kostbaar	postzegel	verrassing
beantwoorden	onmiddellijk	sieraad	vreselijk
bijzonder	onmogelijk	stiekem	

Spelling

2

Schrijf de dicteewoorden op.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____

3

Maak nu zelf vier dicteezinnen. Gebruik de volgende woorden:
het afval, onnozel, de verrassing, vreselijk.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____

4

Welke woorden zijn bedoeld? Schrijf ze op.

- 1 Een ander woord voor verschrikkelijk is _____.
- 2 Een ander woord voor in de handen klappen is _____.
- 3 Een ander woord voor meteen of direct is _____.
- 4 Een _____ plak je op een kaart of een brief.
- 5 Als je een vraag krijgt, moet je hem ook _____.
- 6 De baas van de stad is de _____.
- 7 De dag waarop je geboren bent, is je geboorte _____.
- 8 Een gouden ketting is een _____.

Spelling

5.1 Lees.

Twan is gisteren jarig geweest. “Wanneer houd je je verjaardagsfeest?”, vraagt Floor. “Ik ... ik ... ik houd dit jaar geen feest”, zegt Twan een beetje verdrietig. “Waarom niet?”, roept Floor verbaasd.

“Verraad je het niet als ik je het vertel?” “Tuurlijk niet!”

5 Twan aarzelt nog even en fluistert dan: “Omdat mijn moeder al een week in het ziekenhuis ligt.”

“Wat erg!”, schrikt Floor. “Ik vind het echt heel naar voor je maar ... wat heeft ze?” “Ze werd vorige week opeens koortsig en misselijk en in het

10 ziekenhuis ontdekten ze dat ze een verwaarloosde blindedarmontsteking had.”

“Ik benijd haar niks ... en jou trouwens ook niet!”, zucht Floor.

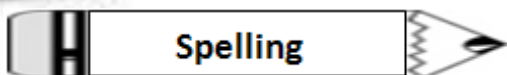
“Wat een vervelende verjaardag!”

5.2 Onderstreep alle persoonsvormen in deze tekst.

5.3 Schrijf nu alle persoonsvormen op die eindigen op een **d**.

6.1

Lees.

Vind je dat ongezellig?

Er staat niet jij maar *je* achter de persoonsvorm.

Er had ook jij kunnen staan. Kijk maar: *Vind jij het niet ongezellig?*

Of anders gezegd: Je kunt in deze zin *je* vervangen door *jij*.

Dat kan niet altijd. Kijk maar: *Vindt je moeder het wel gezellig?*

Nu kun je het woord niet vervangen door *jij*.

Want: *Vindt jij moeder het wel gezellig?* is geen Nederlands.

We hebben geleerd:

Gebruik de persoonsvorm op d:

1 als ik bij de persoonsvorm hoort;

2 als er jij achter staat;

3 als er je achter staat dat je kunt vervangen door jij.

6.2

In welke zinnen kan 'je' vervangen worden door 'jij'?
Omcirkel het nummer.

- 1 Vindt je moeder dat goed?
- 2 Antwoordt hij je niet?
- 3 Houd je niet van taart?
- 4 Je brandt je vingers nog.
- 5 Wind je je altijd zo op?

Spelling

7

In elke rij staan de lettergrepen van drie woorden door elkaar. Weet jij welke woorden het zijn? Schrijf ze op.

1 af – on – be – schu – ant – we – mid – lijk – woor – del – lijk – den

2 on – bur – mo – post – ge – ge – ze – mees – lijk – gel – ter

3 bij – ont – van – zet – zon – mid – tend – der – dag

4 van – ont – ver – mor – ras – dek – gen – ken – sing

8

In elke zin staat een woord waarop een accentteken geplaatst moet worden. Zet het accentteken op de juiste plaats.

- 1 De kinderen versieren hun fietsen met crepepapier.
- 2 Elke minister heeft een privechauffeur.
- 3 Als Raoul zijn schrift terugkrijgt, zegt hij: "He, alweer teveel fouten."
- 4 Vergeet de zonnebrandcreme niet als je naar het strand gaat.
- 5 Vlak voor carnaval vergadert het feestcomite elke week.
- 6 In dit muziekcafe komen veel liefhebbers van rock-'n-roll.
- 7 Onze buurman heeft een paar zeldzame tropische vogels in zijn voliere.
- 8 In deze coupe mag niet gerookt worden.
- 9 De baby's bleren de hele morgen.
- 10 He, wat leuk om je weer te zien!

1.1

Kijk in je Spellinghulp. Zoek de woorden waar je de /p/ hoort, maar een b schrijft. Schrijf deze woorden op.

Kijk in je Spellinghulp. Zoek de woorden die je schrijft met een accentteken (è, é, of ê). Schrijf deze woorden op.

Kijk in je Spellinghulp. Zoek de bijzondere inprentwoorden. Lees de woorden. Kies tien woorden die je nog moeilijk vindt en schrijf deze woorden op.

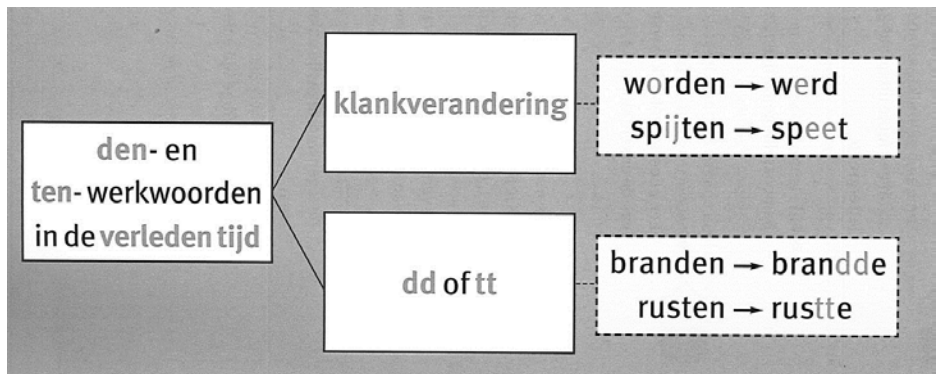
Spelling

1.2 Onderstreep de persoonsvorm in de volgende zinnen:

- 1 René biedt Yasmin een boterham met kaas aan.
- 2 Yasmin schudt met haar hoofd.
- 3 Ze lust geen kaas.
- 4 Ze eet liever een appel.
- 5 Opeens schiet ze in de lach.
- 6 René zucht zo komisch.
- 7 Ze wordt er helemaal vrolijk van.

1.3 De zinnen staan in de tegenwoordige tijd. Schrijf ze nu op in de verleden tijd. Dit doe je door de persoonsvorm in de verleden tijd te zetten.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____

Stellen

2.1

Lees.

5

Carlos en Isabella sloegen rechtsaf. Voor hen lag een lange straat met aan beide kanten huizen, die allemaal op elkaar leken. Zuchtend vervolgden Carlos en Isabella hun weg. Ergens aan de rechterkant zou volgens hun moeder hun nieuwe school moeten staan.

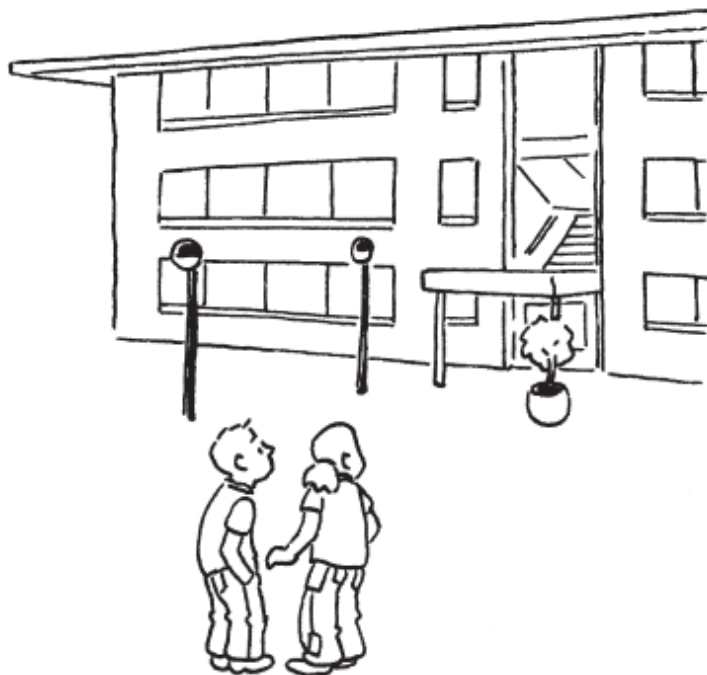
10

“Hier is het”, zei Carlos, terwijl hij voor een hoog gebouw bleef staan. Het gebouw bestond uit drie verdiepingen en bij de ingang stond een boompje in een grote groene pot. Het gebouw had een plat dak. Isabella beet op haar onderlip. Het zag er niet naar uit dat ze hier veel plezier zouden hebben.

15

Carlos en Isabella keken elkaar aan en knikten kort. Ze liepen naar de ingang en stapten de school binnen. Ze kwamen in een ruime, slecht verlichte aula. Recht voor hen zagen ze een podium, waarop rechts in de hoek een piano stond. Links bevonden zich lange rijen kapstokken vol met jassen. Rechts zagen ze een stuk of tien oude computers op een lange gammele tafel.

“Lekker gezellig,” fluisterde Isabella tegen haar broer.

 Stellen

2.2 Schrijf het verhaal opnieuw op, zodat het leuker en levendiger wordt. Je mag gedeelten weglaten of toevoegen en dialogen invoeren. Je mag het eerste deel zelf opnieuw bedenken of overschrijven van het bord.

Taalbeschouwing

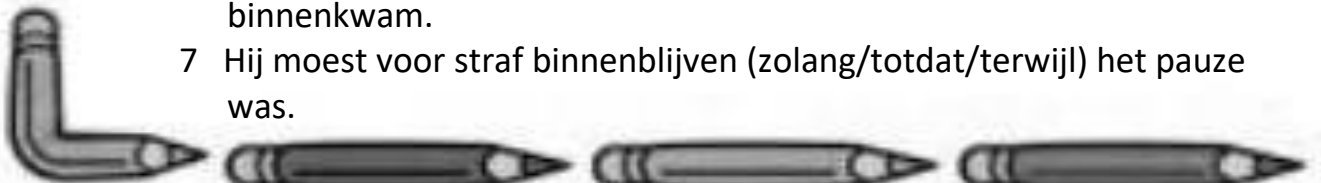
3.1 Lees.

- Vanaf zijn derde jaar woonde John in de stad. Daarvoor woonde hij in een klein dorp. John vond het in de stad veel leuker, vooral omdat er veel meer te beleven was. Laatst nog was hij getuige van het blussen van een brand in een oud pakhuis. De vlammen sloegen al uit het dak, toen de brandweer arriveerde. Onder het blussen stortte het dak in. John bleef wel een half uur staan kijken. Pas toen de brand geblust was, rende hij naar school. Meteen toen hij de klas binnenkwam, kreeg hij van zijn meester op zijn kop, omdat hij te laat was. Ook moest hij voor straf in de pauze binnen blijven. Dat kon John niet zoveel schelen.

3.2 Zet een rondje rond het goede antwoord.

- 1 John woont (totdat/zolang/sinds) zijn derde jaar in de stad.
- 2 Het huis brandde al, (zolang/voordat/totdat) de brandweer arriveerde.
- 3 (Nadat/Zolang/Terwijl) de brandweer arriveerde, sloegen de vlammen al uit het dak.
- 4 John bleef kijken (totdat/voordat/nadat) de brand helemaal geblust was.
- 5 (Zolang/Nadat/Sedert) de brand geblust was, rende John naar school.
- 6 John kreeg op zijn kop (voordat/zodra/sinds) hij de klas binnenkwam.
- 7 Hij moest voor straf binnenblijven (zolang/totdat/terwijl) het pauze was.

Leesbegrip**4.1**

Lees.

Computers

Vroeger waren computers heel groot en heel duur. Alleen grote bedrijven en universiteiten hadden zulke supercomputers. Tegenwoordig heeft elk huishouden wel een of meerdere computers.

- 5 We kennen verschillende soorten computers. De *micro-computer*, beter bekend als de PC (Personal Computer) is wel het meest bekend. Die hebben de meeste mensen thuis staan. Op *spelcomputers* kunnen alleen spelletjes gespeeld worden. Dat zijn de Gameboys of Playstations.
- 10 Dan heb je nog de *laptop*, een kleine draagbare computer die dezelfde mogelijkheden heeft als een PC. En tenslotte kom je ook computers tegen in *allerlei apparaten*, zoals televisie, wasmachine, dvd-speler enzovoort. Een computer werkt op elektrische signalen of pulsen. Een 'puls' is een kort elektrisch stroompje: aan of uit, een één of een nul. Dit noemen we 'bits'. De bits worden in groepjes van acht aan elkaar geplakt en dat noemen we 'bytes'. Elke letter en elk getal wordt door de computer als een serie van acht enen en nullen gelezen. Het is erg onhandig om zoveel enen en nullen in te toetsen als je een computer een
- 15 opdracht wilt geven. Daarom zijn er programmeertalen gemaakt waarmee dat makkelijker gaat.
- 20

4.2

Bespreek met een klasgenoot alle vragen bij 5.7 nummer 1 *Vooraf*. Je hoeft de antwoorden niet op te schrijven.

H Leesbegrip

5.1

1 Wat is het onderwerp van de tekst?

2 Wat zijn de deelonderwerpen?

1^e alinea: _____

2^e alinea: _____

3^e alinea: _____

3 Wat is de hoofdgedachte van de tekst?

4 Welke vragen heeft de schrijver zich gesteld voor hij de tekst schreef?

1 _____

2 _____

3 _____

5.2

Bespreek met een klasgenoot alle vragen bij 5.7 nummer 4.

Woordenschat

6

De puzzel.

Van links naar rechts (horizontaal)

2 hetzelfde als helemaal

5 hij bedenkt hoe de toekomst zal zijn

8 een antwoord geven waarmee je duidelijk maakt wat je ervan vindt (twee woorden)

Van boven naar beneden (verticaal)

1 hetzelfde als bijna helemaal

3 een groep waar iets of iemand bij hoort

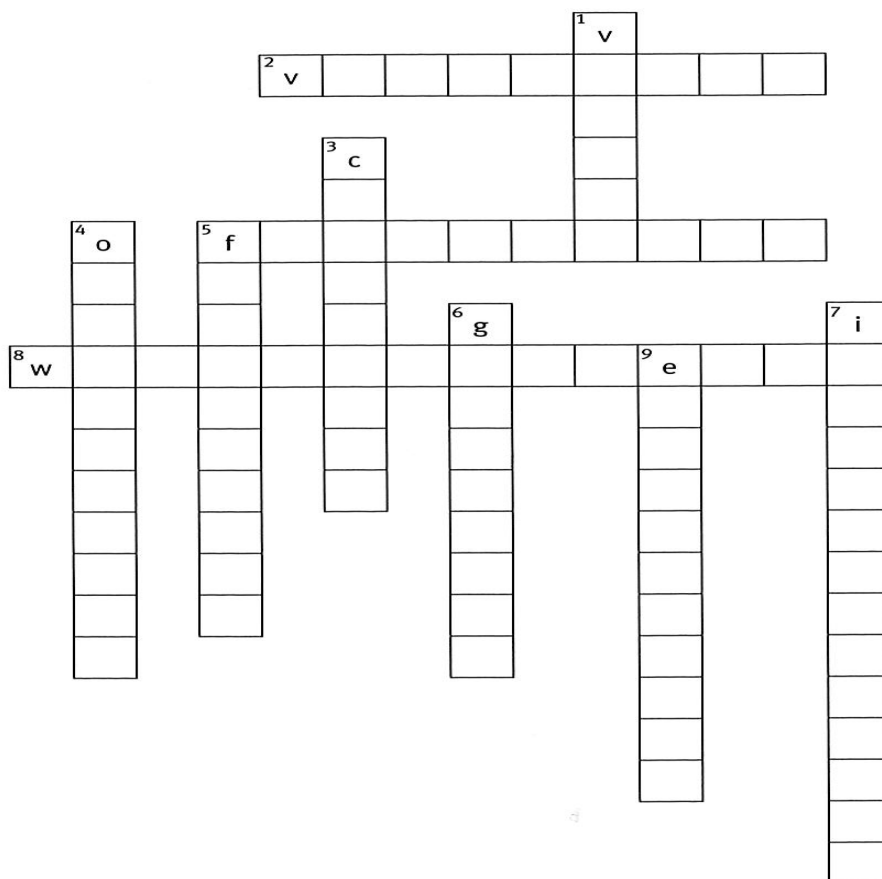
4 mensen die iets samen maken of doen om geld mee te verdienen

5 het maken van veel dezelfde producten

6 ruw materiaal waarvan producten worden gemaakt

7 dingen op een lijst schrijven

9 een onderneming waarin één persoon werkt

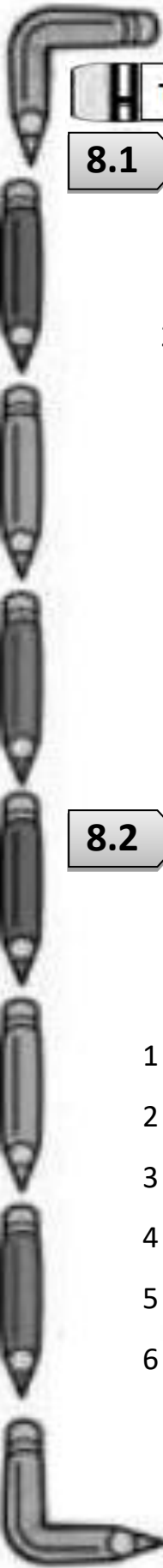

 Taalbeschouwing

7 Zet een rondje om het goede voorzetsel.

- 1 Vooral veel oudere mensen zijn nogal eens tegenstanders (*met/tot/van*) veranderingen.
- 2 Ze moeten steeds opnieuw wennen (*aan/van/met*) nieuwe dingen.
- 3 Vooral de werking (*van/per/langs*) nieuwe apparaten is (*tot/in/voor*) veel mensen een probleem.
- 4 En dat (*behalve/ondanks/naast*) een goede voorlichting.
- 5 (*In/Bij/Gedurende*) elk toestel hoort een afstandsbediening.
- 6 Zie daar maar eens wijs (*van/in/uit*) te worden.
- 7 Bovendien bestaat de handleiding vaak (*uit/op/met*) onbegrijpelijke afbeeldingen.
- 8 Geen wonder dat je dan (*in/door/langs*) de bomen het bos niet meer ziet.
- 9 Gelukkig worden er soms cursussen georganiseerd om ouderen te helpen (*van/omstreeks/met*) deze dingen.
- 10 Daar wordt antwoord gegeven (*op/aan/achter*) allerlei vragen.

Taalbeschouwing

8.1 Zet een streep onder het lijdend voorwerp in de zinnen.
Er zijn ook zinnen bij zonder een lijdend voorwerp.

- 1 Eliza pakt een fotoboek uit de la.
- 2 Ze bladert.
- 3 Dan ziet ze opeens een foto van haar vader.
- 4 Hij zit bij zijn moeder op schoot.
- 5 Eliza schiet in de lach.
- 6 Haar vader draagt een rare broek.
- 7 Zijn moeder aait hem.
- 8 Eliza zucht.

8.2 Bedenk zelf zinnen met een lijdend voorwerp uit het hok.
Kijk goed naar het voorbeeld. Elke zin moet anders zijn.

jou	hem	haar	ons	jullie	hem
-----	-----	------	-----	--------	-----

- 1 Ik pak jou bij je arm.
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____

Taalbeschouwing

9.1 Kies het juiste woord. Zet er een rondje om.

- 1 Hans woont (*sinds/totdat*) zijn vijfde jaar op Aruba.
- 2 (*Voordat/Nadat*) hij naar Aruba verhuisde, woonde hij in Nederland.
- 3 Hans kon niet wennen op Aruba, (*terwijl/totdat*) Omar zijn vriend werd.
- 4 (*Zolang/Sedert*) die tijd heeft Hans het weer geweldig naar zijn zin.
- 5 Omar en Hans spelen bijna altijd samen, (*terwijl/zodra*) ze erg van elkaar verschillen.
- 6 (*Zodra/Terwijl*) ze elkaar zien, begint de pret al.
- 7 Ze zullen wel vrienden blijven, (*nadat/zolang*) ze op Aruba blijven wonen.
- 8 En misschien ook wel (*nadat/sinds*) ze Aruba verlaten.

9.2 Maak de zinnen af.

1 Ik kom niet naar je toe, voordat _____

2 Hij belt me, zodra _____

3 Je kunt beter je kamer opruimen, terwijl _____

4 Ze is veel vrolijker, sedert _____

Taalbeschouwing**9.3**

Maak van twee korte zinnen één lange zin.
Gebruik het dikgedrukte woord erbij.

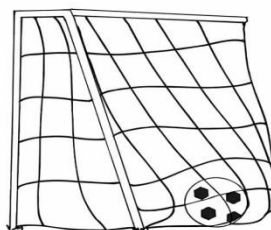

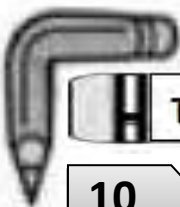
- 1 Eloy vindt voetballen leuk.
Er worden geen overtredingen gemaakt. (**zolang**)

- 2 Hij doet met ons team mee.
Hij is hier nieuw komen wonen. (**sinds**)

- 3 Na het eten voetballen ze vaak op een veldje.
Het is eigenlijk te donker. (**terwijl**)

- 4 Eloy gaat naar binnen.
Zijn moeder heeft hem wel tien keer geroepen. (**nadat**)

Taalbeschouwing

10 Welke voorzetsels horen erbij? Schrijf die op.

- 1 Met ingang _____ volgend jaar verandert er veel in onze school.
- 2 In verband _____ een verbouwing wordt er een noodlokaal geplaatst.
- 3 Als gevolg _____ een enorme leerlingengroei moest er iets gebeuren.
- 4 In opdracht _____ de regering worden er nu twee lokalen bijgebouwd.
- 5 Dit in tegenstelling _____ wat er in de krant stond.
- 6 Onze directeur moet alles goed _____ de gaten houden.
- 7 Hij is belast _____ het toezicht _____ de hele verbouwing.
- 8 Elke week moet hij verantwoording afleggen _____ de minister.

Taalbeschouwing**11**

Maak de zin af met een lijdend voorwerp van tenminste drie woorden.

Zet een streep onder het lijdend voorwerp.

1 We gaven onze ouders _____

_____ .

2 Op het grasveld zat _____

_____ .

3 In een hoekje ontdekten we _____

_____ .

4 's Avonds kregen de kinderen _____

_____ .

5 In het centrum van de stad arresteerde _____

_____ .

Woordenschat

12

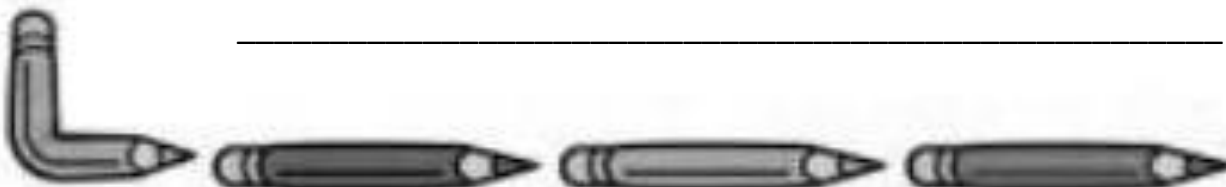
Waar of niet waar?

Zet steeds een rondje om de juiste letter.

waar

	waar	niet
1 Een grondstof is ruw materiaal waarvan producten worden gemaakt.	C	K
2 Een eenmanszaak is een onderneming waarin één persoon de baas is.	A	O
3 Het eindresultaat is de eerste stap van het productieproces.	L	T
4 Iemand die bijgelovig is, gelooft nergens in.	P	E
5 In een tabel staan namen en cijfers netjes onder elkaar in vakjes.	G	R
6 Iemand die bijgelovig is, gelooft niet dat sommige dingen geluk of ongeluk brengen.	P	O
7 Alle banen van iemand samen heet ook wel zijn carrière.	R	A
8 Als je ergens tegen bestand bent, dan ben je er niet sterk genoeg voor.	G	I
9 Gassen zijn stoffen die je niet kunt zien.	E	S
10 Zet alle omcirkelde letters achter elkaar.		

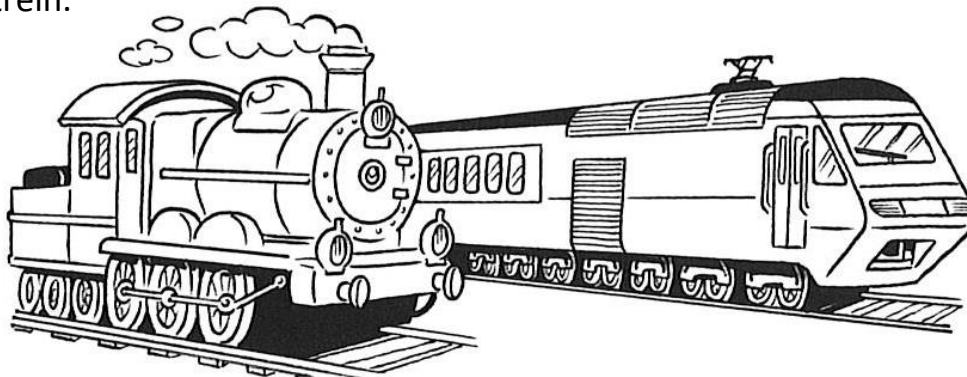
- 11 Wat betekent dit woord?

 Woordenschat

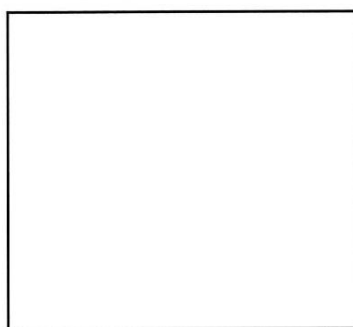
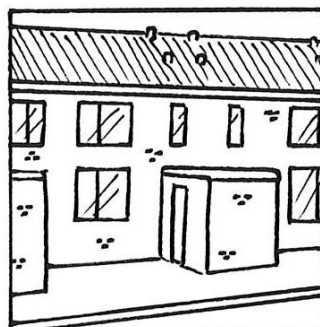
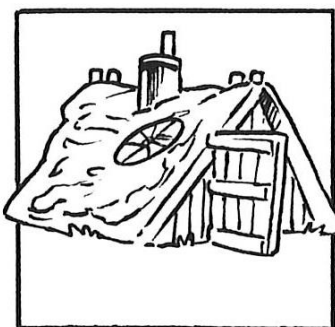
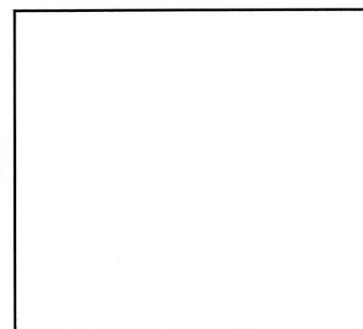
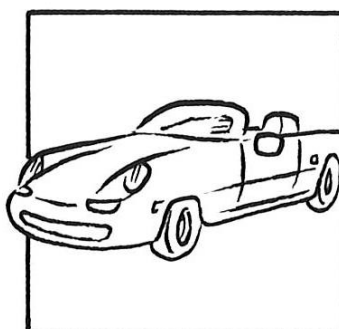
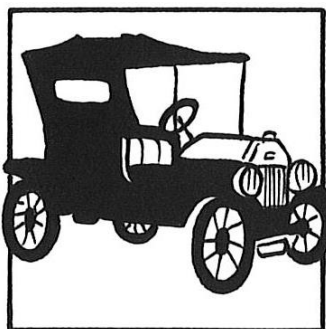
13

Meneer Joris heeft klas 6 verteld dat alles verandert. Hij laat een plaatje zien van een stoomtrein en een moderne trein.

Meneer Joris vraagt wat de verschillen zijn. Carlos zegt: “De nieuwe trein rijdt op elektriciteit en de oude op hout of kolen.” Julia zegt: “De nieuwe trein is mooier en sneller.”

Meneer Joris laat nog twee plaatjes zien van oude en nieuwe dingen. Kijk maar.

Woordenschat

- 1 Teken in de lege vakken een auto van de toekomst en een huis van de toekomst.
- 2 Wat is allemaal veranderd in de toekomst op jouw tekeningen?

- 3 Vergelijk jouw tekeningen met die van je buurman of buurvrouw. Hebben jullie dezelfde veranderingen getekend?

14

Meneer Joris is even de klas uit.
De kinderen uit klas 6 beginnen door elkaar te schreeuwen.
Zet rondjes om de zinnen die waar zijn!

Een decennium is een
periode van 100 jaar!

Ik ben nog nooit in Amsterdam
geweest, ik kan daar alles
vinden!

Als iets voorlopig is,
blijft het een tijdje zo!

Een ander woord voor
contant geld is plastic geld!

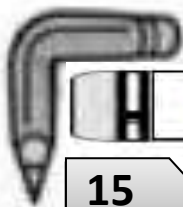
Als water rustig is, slaat het
met kracht tegen de oever!

Accepteren is aannemen!

Als het heel hard waait, dan slaat
het water tegen de oever!

Ik mag hem tutoyeren,
dus ik zeg gewoon 'jij'!

Woordenschat

15 Meneer Joris vertelt.

De bekendste toekomstvoorspeller uit Europa is **Michel Nostradamus**. Nostradamus leefde tussen 1503 en 1566. Hij heeft een boek geschreven. In het boek staan veel voorspellingen. Sommige mensen zeggen dat veel voorspellingen uit zijn boek zijn uitgekomen. Maar heel veel teksten in zijn boek kun je op verschillende manieren lezen. Je kunt de teksten als het ware een beetje aanpassen aan wat er is gebeurd.

Doe deze opdrachten in tweetallen.

- 1 Zoek samen op wie Nostradamus precies was. Gebruik een encyclopedie of het internet.

- 2 Jullie weten nu een beetje wie Nostradamus is. Geloven jullie zijn voorspellingen?
Zo ja, waarom wel? Zo nee, waarom niet?

